

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΤΟΣ ΕΝΑΤΟΝ — ΦΕΒΟΥΑΡΙΟΣ 1893. — ΤΕΥΧΟΣ Β'.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΡΟΔΗΣ (*).

Φύτευε τὴν ροδὴν κατὰ προτίμησιν τὸν Ἰανουάριον, ἐκτὸς ἂν ὁ καιρὸς ᾗνε πολὺ ψυχρὸς, ὅτε ἡ φύτευσις ἀναβάλλεται ἐπὶ 15—30 ἡμέρας. Δύνασαι ἐν τούτοις νὰ φυτεύσῃς αὐτὴν καὶ καθ' ὅταν δὴποτε ἄλλην ἐποχὴν, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τὴν μεταφυτεύσῃς μετὰ χώματος καὶ ἀφ' οὗ τὴν κλαδεύσῃς γενναίως.

Ὅταν αἱ πρὸς φύτευσιν ροδαὶ μεταφέρονται ἀπὸ μακρὰν, κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου ἐπικρατῆ καιρὸς ξηρὸς, εἶνε φρόνιμον πρὸ τῆς φυτεύσεως νὰ τὰς βυθίσῃς ἐντὸς δεξαμενῆς πλήρους ὕδατος ἐπὶ 24 ὥρας, ἐὰν δὲ ὁ καιρὸς ᾗνε ψυχρὸς καὶ ἰδίως παγετώδης δέον αὐταὶ πρὸ τῆς φυτεύσεως καὶ ὡς εὐρίσκονται διεσκευασμέναι ἐκ τοῦ ταξειδίου νὰ διαμένωσιν ἐντὸς ὑπογείου ἐπὶ 10—15 ἡμέρας· ἐὰν δὲν εὐκαιρῆς κατὰ τὴν ἀφιξίν των νὰ φυτεύσῃς αὐτάς, τὰς θάπτεις εἰς βορεινὴν καὶ ὑγρὰν γωνίαν τοῦ κήπου καὶ εἰς βάθος 20—30 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου καὶ τὰς καλύπτεις ἀκολούθως μὲ πολὺ χῶμα ποτιζὼν αὐτάς ἀρθόνως — οὕτω τεθαμέναι διατηροῦνται ἐπὶ πολὺ ἐν ἀρίστη καταστάσει.

Φυτεύονται αἱ ροδαὶ εἰς ἔδαφος σκαφέν εἰς βάθος 60 ἑκατοστῶν καὶ κοπρισθέν καλῶς, εὐδοκιμεῖ δὲ ἡ ροδὴ καὶ ἰδίως ἡ δενδρώδης εἰς ἔδαφος ἀργιλῶδες (γλίναν).

(*) Ἴδε καὶ τὰ περὶ τοῦ θάμνου τούτου γραφέντα ἐν τῇ α' Ἑλλην. Γεωργίᾳ τοῦ 1888 σελ. 345, 1889 σελ. 46 καὶ 382, 1890 σελ. 9, 58, 324, 549 καὶ 578, 1891 σελ. 100, 467 καὶ 583 καὶ 1892 σελ. 197.

Ἡ ροδῆ φυτεύεται εἰς τὸ αὐτὸ βάθος, τὸ ὁποῖον κατεῖχε πρότερον. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνοίγονται λάκκοι εὐρεῖς, τὸ ἐξαγόμενον δὲ ἀπὸ αὐτῶν χῶμα ἀναμιγνύεται καλῶς μετ' ἀφθόνου χωνευμένης κόπρου. Κατὰ τὴν μεταφύτευσιν διατηροῦνται ὅσῳ τὸ δυνατόν πλείοτεραι ρίζαι, ἀφαιρουμένων μόνον τῶν πληγωμένων ἢ ὀπωσδήποτε ἐφθαρμένων. Ἡ κἀθαρσις αὕτη τῶν ριζῶν ἐκτελεῖται μετὰ μεγάλης προσοχῆς, διότι ἡ ροδῆ ὅσον δέχεται τὴν κλάδουσιν τῶν ἐναερίων μερῶν αὐτῆς τόσον ἀπεχθάνεται τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ριζῶν της· κατὰ τὴν μεταφύτευσιν δέον αὐταὶ νὰ διευθετῶνται ἐν τῇ λάκκῳ κανονικῶς καὶ μετὰ προσοχῆς, καλυπτόμεναι δὲ διὰ τοῦ χῶματος δὲν πρέπει νὰ πατῆται τὸ περίξ τοῦ κορμοῦ τοιοῦτο διὰ τοῦ ποδός, ἀλλὰ διὰ τῆς χειρὸς, ἵνα μὴ κατὰ τὴν πάτησιν θραύωνται ἢ ὀπωσδήποτε πληγῶνται αἱ ρίζαι. Ὄταν ὁ λάκκος δεχθῆ τὸ φυτὸν καὶ ἦνε κατὰ τὸ ἥμισυ πλήρης, ἡ ροδῆ ποτίζεται ἵνα τὰ χῶματα κατακαθίσωσι καὶ πληρώσωσι πάντα τὰ μεταξὺ τῶν ριζῶν τυχόν ἐναπολειφθέντα κενά. Μετὰ τοῦτο ἀποπληροῦται ὁ λάκκος, περιλακκουῦται ἡ ροδῆ καὶ ποτίζεται ἀφθόνως ἐκ νέου.

Εἰς τὰ μέρη ἐνθα τὸν χειμῶνα συμβαίνουσι παγετοὶ αἱ ἐκλεκτότεραι ροδαὶ καὶ ἰδίως αἱ δεινῶδεις, καλύπτονται δι' ἀχύρου, παρὰ τὰς ρίζας δ' αὐτῶν συγκεντροῦται κόπρος ἰππείας ἡμιχωνευμένη. Τὴν ἀνοιξιν, ὅταν ὁ καιρὸς τὸ ἐπιτρέψῃ, ἦτοι περὶ τὸν Μάρτιον, τὰ περικαλύμματα ἀφαιροῦνται τὰ δὲ φυτὰ κλαδεύονται, ἀφαιρουμένων τῶν ξηρῶν ἢ πολὺ παλαιῶν μερῶν καὶ ἀφιεμένων ἐπὶ ἐκάστου κλάδου 4—5 ὀφθαλμῶν. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι ροδαῖτινες, ὡς ἡ ἀπριλιάτικη καὶ ἡ μαϊάτικη, τῶν ὁποίων δὲν πρέπει νὰ κλαδεύωνται, οἱ κλάδοι διότι ἀκριβῶς τὰ ἄκρα αὐτῶν φέρουσι τὰ πλείοτερα ἀνθῆ.

Μετὰ τὴν καθάρισιν καὶ τὴν κλάδουσιν, ἧτις εἰς τὰ θερμότερα μέρη συνήθως ἐκτελεῖται κατὰ Ἰανουάριον ἢ Φεβρουάριον, τὸ ὑπὸ τὰς ροδάς ἔδαφος δέον νὰ σκάπτηται καὶ ἀκολούθως νὰ καλύπτηται διὰ στρώματος ἡμιχωνευμένης ἰππείας κόπρου. Αἱ βροχαὶ καὶ αἱ ἀρδεύσεις φέρουσιν οὕτω εἰς τὰς ρί-

ζας διαρκῶς τροφὰς, τὸ δὲ ἔδαφος διατηρεῖται ἐπὶ πολὺ ὑγρὸν καὶ οὕτω αἱ ροδαὶ ἀναπτύσσονται θαυμασίως.

Αἱ ἐμβολιαζόμεναι παρὰ τὸ ἔδαφος ροδαὶ ἀναπτύσσονται καὶ ἀντέχουσι πλείοτερον. Οὕτω πολλαπλασιαζόμεναι, αἱ λεπτοφυέστεραι ποικιλίαι γίνονται εὐθαλέστεραι καὶ ἰσχυρότεραι. Αἱ χνοῶδεις (mousseuses), αἱ ἐκατόνφυλλοι καὶ αἱ τῆς Προβιγγίας ροδαὶ ἀντέχουσι πλείοτερον εἰς τὸ ψῦχος.

Περὶ τοῦ τρόπου τοῦ κλαδεύματος τῆς ροδῆς ἐγράφησαν πάμπολλα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μὲν ἀναιροῦσι τὰ δέ. Μόνη ἡ πείρα καὶ ἡ προσεκτικὴ παρατήρησις δύναται νὰ ὑποδείξωσιν εἰς τὸν κλαδευτὴν τὴν ἀρίστην μέθοδον, ἧτις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ κλίματος, τοῦ ἔδαφους, τῆς ποικιλίας τῆς ροδῆς καὶ τῆς εὐρωστίας αὐτῆς. Εἰς τὰ εὐρωστώτερα φυτὰ δέον νὰ ἀφίνωνται πλείοτεροι κλάδοι ἐνῶ τὰ ἀδυνατώτερα πρέπει νὰ κλαδεύωνται γενναϊότερον. Δέον ν' ἀφαιρῶνται πάντα τὰ ξηρὰ καὶ ἀσθενικὰ μέρη, ν' ἀποκόπτονται δὲ τὰ ἀνθῆ εὐθὺς ὡς ἀρχοῦνται μαραινόμενα καὶ πρὸ τῆς σποροποιίας, ἧτις ἐξαντλεῖ ματαίως τὸ φυτὸν. Πρὸς ἐπιτυχίαν μεγάλων καὶ τελείων ἀνθῶν ἀφαιροῦνται οἱ πλείστοι κάλυκες, ἀφιεμένων δύο ἢ τριῶν ἐπὶ ἐκάστου βλαστοῦ. Ἐν τῇ κλαδεύσει τῆς ροδῆς δὲν λαμβάνεται ποσῶς ὑπ' ὄψιν ἡ συμμετρία, ἀλλ' ἡ εὐρωστία τοῦ φυτοῦ.

ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΚΑ

Ἄξια σημειώσεως εἶνε τ' ἀποτελέσματα ἅτινα ἐπέτυχεν ὁ ἐν τῷ παρὰ τὴν Σμύρνην Βουρνόβα κ. J. Griffitt διὰ τῆς λελογισμένης ἀνατροφῆς τοῦ μεταξοσάληκος καὶ τῆς κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Παστέρ παρασκευῆς τοῦ βομβυκοσπόρου. Τῷ 1885 εἶχεν ἀπόδοσιν ἑπτὰ ὀκάδων κουκουλίου κατὰ δράμιον σπόρου ἐκκολαφθέντος, τῷ δὲ 1891 καὶ 1892 ἡ κατὰ δράμιον ἐκκολαφθέντος σπόρου ἀπόδοσις ἀνῆλθεν εἰς ὀκτὼ ὀκάδας καὶ 100 δράμια κουκουλίου. Τὸν σπόρον λαμβάνει ἐκ ψυχῶν (πε-

ταλούδων) προκυψασῶν ἐκ μεταξοσκωλήκων παρασχόντων ἀνεπιλήπτους γενεάς, καλοῦς ἐπισκέπτεται καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως μέχρι τοῦ κλαρώματος, ἐκ καλαμωτῶν δὲ ἐφ' ὧν δὲν ἀπέθανεν οὐδεὶς σκώληξ καθ' ἄπασαν τὴν διάρκειαν τῆς ἀνατροφῆς. Ἐπιτηρεῖ τὴν ὠτοκίαν καὶ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐξετάζει πάσας τὰς ψυχὰς, ὧν τὸν σπόρον διατηρεῖ. Ἐπιτυγχάνει οὕτω σπόρον ἀπηλλαγμένον πάσης ἀσθενείας, ὑγιᾶ καὶ σθιναρὸν, τὸν ὅποιον φυλάττει εἰς μέρος ξηρὸν, ψυχρὸν καὶ εὐχρὸν μέχρι τοῦ χρόνου τῆς ἐπωάσεως.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς βλαστήσεως τῶν μορεοδένδρων ἐξάγεται ὁ σπόρος ἐκ τοῦ δωματίου ἐνθα διεχειμάσθη καὶ τίθεται εἰς οἶκημα ἐκτεθειμένον πρὸς μεσημβρίαν. Ἄμα τὰ φύλλα τῆς μορέας ἀρχίσωσι ν' ἀναπτύσσονται ὁ σπόρος ἀπλώνεται ἐπὶ λεπτῶν σανίδων, θερμαίνεται δὲ τὸ οἶκημα διὰ πηλίνης θερμάστρας μέχρι θερμοκρασίας 17 βαθμῶν (ἐκατονταβαθμίου) καὶ βαθμηδὸν ἀύξανομένης μέχρις 22 βαθμῶν.

Ἡ ἐκκόλαψις ἀρχεται τὴν τετάρτην ἢ πέμπτην ἡμέραν καὶ περατοῦται ἐντὸς τεσσάρων ἡμερονυκτίων. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκκόλαψιν ἢ πρώτη φροντίς τοῦ σηροτρόφου εἶνε νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς ἰσότητος τῶν σκωλήκων. Ἐπιτυγχάνει δὲ τοῦτο θέτων τοὺς κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν ἐκκολαπτομένους σκώληκας ἐπὶ τῆς κατωτέρας καλαμωτῆς, τοὺς κατὰ τὴν δευτέραν ἐπὶ τῆς δευτέρας, τοὺς κατὰ τὴν τρίτην ἐπὶ τῆς τρίτης, καὶ τοὺς κατὰ τὴν τετάρτην ἐπὶ τῆς τετάρτης καὶ ὑψηλοτέρας καλαμωτῆς. Δίδει δὲ ἐν γεῦμα ἐπὶ πλείονος εἰς τοὺς νεωτέρους καὶ εἰς τὴν ὑψηλοτέραν καλαμωτὴν τεθέντας σκώληκας, δηλαδὴ δύο γεύματα εἰς τοὺς κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν ἐκκολαφθέντας σκώληκας, τρία εἰς τοὺς κατὰ τὴν δευτέραν, τέσσαρα εἰς τοὺς κατὰ τὴν τρίτην καὶ πέντε γεύματα εἰς τοὺς ἐκκολαφθέντας τὴν τετάρτην ἡμέραν. Οὕτω πάντες οἱ σκώληκες κοιμῶνται καὶ περαιαῖσι τὴν ἀποδερμάτωσιν αὐτῶν συγχρόνως.

Δέον δὲ οἱ σκώληκες, ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῶν ἡλικίας, νὰ μὴ συσσωρεύονται πολλοὶ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ἀλλὰ νὰ τίθενται ὅσῳ τὸ δυνατόν ἀραιότερα, ἰδίως μέχρι τῆς τρίτης ἀπο-

δερματώσεως. Τοιοῦτοτρόπως κτῶνται πλειότεραν βώμην καὶ ἀντέχουσι πλειότερον εἰς τὰς κακοκαίριαις, τὰ δὲ βομβύκια αὐτῶν γίνονται πλουσιώτερα εἰς μέταξαν καὶ ἐκλεκτότερα.

Μετὰ τὴν τρίτην ἀποδερμάτωσιν δίδονται τὰ φύλλα μετὰ τῶν φερόντων αὐτὰ κλαδίων, διότι οὕτω οἱ σκώληκες ἔχουσι πρὸ αὐτῶν πλειότεραν ἐπιφάνειαν φύλλων, ἐξ ὧν τρώγουσι πλειότερα καὶ τὰ ῥυπαίνουσι ὀλιγώτερον. Τρέφει δὲ ὁ κ. Griffith τοὺς σκώληκας μέχρι τῆς τετάρτης ἡλικίας διὰ φύλλων ἀγρίας μορέας, ἅτινα εὐρε θρεπτικώτερα τῶν τῆς ἡμέρου.

Περατοὶ πάντοτε τὰς σκωληκοανατροφὰς τοῦ δέκα ἡμέρας πρὸ τῶν ἄλλων, καὶ οὕτω προφυλάσσει αὐτὰς ἀπὸ τῆς ἐπιδράσεως τῶν μiasμῶν, ἅτινα ἀναπτύσσονται βραδύτερον εἰς τὰς ἀνατροφὰς τῶν χωρικῶν. Τὰ δωμάτια ἐνθα ἐκτελεῖ τὰς ἀνατροφὰς τοῦ εἶνε μεγάλα, ἐκτεθειμένα πρὸς μεσημβρίαν, φέρουσι δὲ ἀεριατήρια καὶ πρὸ αὐτῶν ὑπάρχει μαρμαρίνος ἐξώστης ἐφ' οὗ ἀντανακλώμενος ὁ ἥλιος θερμαίνει πλειότερον αὐτά. Πρὸς ἀπορρόφησιν δὲ τῆς τυχόν πλεοναζούσης ἐν αὐτοῖς ὑγρασίας, θέτει πάντοτε εἰς τὰς γωνίας αὐτῶν ὀλίγον χλωριούχον ἀσβέστιον.

Οὐδέποτε δίδει εἰς τοὺς σκώληκας φύλλον ὑγρὸν ἐκ βροχῆς ἢ δρόσου, τὰ γεύματα δὲ παρέχονται καθ' ὥρας ὅσον τὸ δυνατόν τακτικῶς· ἐντούτοις ἀπὸ τῆς τετάρτης μέχρι τῆς πέμπτης ἡλικίας οἱ φέροντες τὰ φύλλα κλάδοι ἀνανεοῦνται ἀφοῦ οἱ σκώληκες φάγωσι πάντα τὰ φύλλα. Μεγίστη καθαριότης διατηρεῖται καθ' ἄπασαν τὴν διάρκειαν τῆς ἀνατροφῆς καὶ μέγιστα περιποιήσεις παρέχονται εἰς τοὺς σκώληκας.

ΠΑΧΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΙΝΔΙΑΝΟΥ

Τῶν ἰνδιάνων γίνεται χρῆσις ἰδίως κατὰ τὰ Χριστούγεννα, παχύνονται δὲ ἄριστα οἱ ἰνδιάνοι ὡς ἐξῆς:

Κατ' ἀρχὰς ἀρκούμεθα νὰ δίδωμεν εἰς τὰ ἐκλεχθέντα πρὸς

πάχυνσιν πτηνά πρόσθετον τροφήν μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ ἐνθα ὁδηγοῦνται πρὸς βόσκησιν. Ἡ συμπληρωματικὴ αὕτη τροφή σύγκειται ἐκ σκυθάλων, κόκκων (καὶ ἰδίως ἀραβοσίτου), ἢ βαλανιδίων.

Ἡ δίκαιτα αὕτη διαρκεῖ ἐπὶ δεκαπέντε περίπου ἡμέρας. Τὴν ἀκόλουθον δεκαπενθημερίαν ἀντικαθίστανται οἱ κόκκοι διὰ πλουσίας ζύμης παρασκευαζομένης ἐκ γαιομήλων βρασμένων καὶ ζυμωμένων μετ' ἀλεύρου ἀραβοσιτίνου ἢ κριθίνου καὶ γάλακτος, ἂν τοῦτο εἶνε ἐφθηνόν. Ἐκ τῆς ζύμης ταύτης δίδομεν εἰς τὰ πρὸς πάχυνσιν πτηνά δις τῆς ἡμέρας.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς δευτέρας ταύτης δεκαπενθημερίας κατασκευάζομεν ἐκ τῆς ζύμης αὐτῆς σφαιρίδια, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται καταπότια, καὶ ἔχουσι πάχος δακτύλου καὶ μῆκος 5—6 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Ταῦτα πρὶν δοθῶσι μωσχεύονται εἰς ὕδωρ.

Ἡ παροχὴ τῆς τροφῆς ταύτης ἀπαιτεῖ τὴν σύμπραξιν δύο ἀνθρώπων· ὁ εἰς κρατεῖ τὸν ἰνδιάνον μετὰ τῶν σκελῶν του καὶ ἀνοίγει τὸ ῥάμφος, ὅτε ὁ ἄλλος λαμβάνει ἐν πρὸς ἐν τὰ καταπότια καὶ τὰ εἰσάγει ἡρέμα μέχρι τοῦ βάλους τοῦ στόματος πιέζων ἑλαφρῶς καὶ μετὰ προσοχῆς καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ λαιμοῦ διὰ νὰ ὁδηγήσῃ τὸ εἰρημένον καταπότιον μέχρι τοῦ στομάχου.

Εἰς τὴν Προβηγκίαν καὶ τὴν Φλάνδραν πλὴν τῆς τροφῆς ταύτης βιάζουσι τὸν ἰνδιάνον νὰ καταπίῃ κάρυα μετὰ τοῦ κελύφους αὐτῶν. Τὴν πρώτην ἡμέραν εἰσάγουσιν εἰς τὸ στόμα τοῦ πτηνοῦ ἐν κάρυον, ὅπερ διὰ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιχανοῦ ὁδηγοῦσι κατὰ μῆκος τοῦ λαιμοῦ μέχρις αὐτῆς φθάσῃ εἰς τὸν στόμαχον. Τὴν ἐπομένην δίδουσι δύο· τὴν μεθεπομένην τρία, καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῶν τεσσαράκοντα. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἡ τροφή αὕτη εἶνε πολὺ δυσχώνευτος, μεταδίδει ὁμῶς εἰς τὸ κρέας τοῦ ἰνδιάνου ἐκλεκτὴν γεῦσιν (*).

Οὕτω παχυνόμενοι οἱ ἰνδιάνοι ἀξάνονται πολλάκις κατα-

(*) Ἡ διάκαρῶν πάχυνσις τῶν ἰνδιάνων γίνεται ἐνίοτε καὶ παρ' ἡμῶν.

πληκτικῶς. Ἄλλ' ἢ πρὸς πάχυνσιν τάσις τοῦ θήλεος δὲν εἶνε ὁμοία τῆς τοῦ ἄρρενος. Ἐνῶ τὸ βάρος τοῦ θήλειος δὲν ὑπερβαίνει τὰς τέσσαρας ὀκάδας, τὸ τοῦ ἄρρενος δύναται νὰ φθάσῃ μέχρις ἕξ ὀκάδων.

Τὸ κύριον προϊόν τοῦ ἰνδιάνου εἶνε τὸ κρέας του ὅπερ εἶνε τρυφερὸν καὶ θρεπτικόν. Ὅταν τὸ ζῶον ἦνε νεαρὸν καὶ τραφῆ εἰς τοὺς ἀγρούς, ἀποτελεῖ τροφήν ὑγιᾶ καὶ εὐπεπτον. Ἐντούτοις τὰ πολὺ νεαρὰ πτηνά εἶνε ἀπορριπτέα.

Ἄλλὰ πλὴν τοῦ κρέατος ὁ ἰνδιάνος παρέχει τὰ τῶν πτερύγων καὶ τῆς οὐρᾶς του πτερὰ τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσι πρὸς κατασκευὴν κονδυλίων καὶ ξεσκονιστηρίων.

(Ἐκ τῆς France Agricole et Horticole).

ΤΑ ΔΑΣΗ ΤΗΣ ΑΛΓΕΡΙΑΣ

[Ὁ κ. Γούλιος Φερύ, ὡς πρόεδρος τῆς ὑπὸ γερουσιαστῶν σχηματισθείσης ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ἀλγερίαν ἐπέδωκεν εἰς τὴν γαλλικὴν Γερουσίαν πολλοῦ λόγου ἀξίαν ἔκθεσιν ἐν τῇ ὁποίᾳ παραλληλίζει τὰ δάση τῆς γαλλικῆς ἀφρικανικῆς ἀποικίας πρὸς τὰ τῆς Γαλλίας. Ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα ἀποσπάσματα τινὰ τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἡ πληρῆς ὁμοιότης τῶν ἀλγερινῶν δασῶν πρὸς τὰ ἡμέτερα καὶ τῶν ὄρων ὑφ' οὓς ταῦτα δύνανται νὰ ὑπάρξωσι.]

«Ἐν Γαλλίᾳ, τὸ δάσος εἶνε πρᾶγμα ἀπλοῦν, χαρακτηριζόμενον ὑπὸ ὑψικόμων δένδρων, ὑπὸ συστάδων καταφύτων, διακρινόμενον δὲ ἐκ μόνης τῆς θέας ἀπὸ τῶν πέριξ καλλιεργουμένων ἀγρῶν καὶ οἰκονομικῶς θεωρούμενον χρήσιμον μόνον ὑπὸ μίαν ἐποψίν, τὴν παραγωγὴν τοῦ ξύλου.

«Ἐν Ἀλγερίᾳ καλοῦνται δάση ὄχι μόνον τὰ σύμφυτα καὶ ἔχοντα ἀξίαν τινὰ δάση τὰ συγκείμενα ἐκ παντοίων ὄρων ἢ κωνοφόρων, ἀλλὰ καὶ ἀδέσποτοι γαῖαι φέρουσαι σχίνους, χαμαίρωπας καὶ ἄλλους θάμνους καλύπτοντας ἀπεράντους ἐκτάσεις, ἐν αἷς εἶνε διεσκαρμένα πολυάριθμα καὶ εὐρύτατα κενά, ἅτινα ἀποτελοῦσιν ἀληθεῖς καλλιεργησίμους γαίας.

Ἐνῷ τὸ δάσος τῆς Γαλλίας κατοικεῖται μόνον ὑπὸ τῶν ἐπιτηρούντων αὐτὸ φυλάκων, τὸ δάσος τοῦ Τέλλ και τῶν ὑψηλῶν ὄροπεδίων τῆς Ἀλγερίας εἶνε κατωκημένον ὑπὸ φύλης πτωχῆς καὶ ὀλιγαρκούς, ἡμινομαδικῆς καὶ ἡμιποικιλικῆς, τῆς ὁποίας τὰ ποιμνία ἀποτελοῦσι τὸν μόνον πλοῦτον, ζώσης ἐκ τοῦ γάλακτος τῶν αἰγῶν ἢ τῶν καμήλων αὐτῆς, κατασκευάζουσης τὰς σκηνάς της διὰ τῶν δερμάτων αὐτῶν καὶ ὑφαινούσης τὰ γραφικὰ ῥάκη, δι' ὧν καλύπτει τὴν γυμνότητα αὐτῆς, ἐκ τοῦ ἐρίου τῶν προβάτων της.

Ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων, ὁ ποιμενικὸς οὗτος λαὸς, ὅστις χωρὶς ὑπερβολῆς σύγκριται ἐξ 800,000 ψυχῶν, ἐκ τοῦ δάσους τούτου λαμβάνει τὰ ξύλα ἅτινα χρησιμεύουσι πρὸς παρασκευὴν τῆς τροφῆς του πρὸς οἰκοδομὴν τῶν ἀλλίων καλυβῶν του, πρὸς κατασκευὴν ἀρχαικοῦ ἀρότρου· εἰς τὸ δάσος αὐτὸ τὰ ποιμνία εὐρίσκουσι καταφύγιον κατὰ τοῦ καύσωνος ἐν ὥρᾳ θέρους, κατὰ τοῦ ψύχους ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, καὶ βοσκὴν καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς.

Ἐκεῖ αἱ μεσημβριναὶ φυλαὶ, ἀποδιωκόμεναι κατ' ἔτος ἐκ τῶν ὑψηλῶν ὄροπεδίων ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ξηρασίας, ἀνέρχονται μετὰ τῶν ποιμνίων των ὅπως ἀποφύγωσι τὴν πείναν. Τοιαύτη εἶνε ἡ Ἀλγερία, δηλαδή—ὡς ὀρθῶς ἔλεγεν ὁ ἐντιμὸς πρόεδρος τοῦ γενικοῦ συμβουλίου τῆς Κωνσταντίνης, ἐν τινὶ ἐκθέσει του πρὸς τὸ ἀνώτατον συμβούλιον κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1890—ατόπος μετατοπιστικῆς καὶ ποιμαντικῆς γεωργίας», εἶπε δὲ τοιοῦτος ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, καὶ οὔτε ὁ δασονομικὸς κῶδιξ, οὔτε ἡ παριστινὴ δασονομικὴ διεύθυνσις, ἢ ἀνατραφεῖσα ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Νανσύ, δὲν θὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπ' αὐτοῦ τὸν χαρακτῆρά του τοῦτον.

(Ἐκ τῆς France Agricole et Horticole).

ΠΕΡΙ ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΩΝ

ὑπὸ Ν. ΧΛΩΡΟΥ

Α'. Λόγοι ἐπιβάλλοντες τὰς ἀναδασώσεις

Ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν οἱ εὐφρονούντες κατὰ τὸν Viollet le Duc ποιοῦνται χοῆσιν προληπτικῶν καὶ οὐχὶ κατασταλτικῶν μέτρων, θεωροῦμεν ἐσχάτης ἀνοίας ἴδιον νὰ περιμένωμεν νὰ ἐπέλθῃ ἡ παντελής καταστροφὴ τῆς χώρας καὶ ἡ ἐξάντλησις καὶ ἐκμηδενισις πασῶν τῶν φυσικῶν παραγωγικῶν αὐτῆς δυνάμεων, ὅπως ἀνανήψωμεν καὶ λάβωμεν μέτρα οὐχὶ πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ ἐπαπειλοῦντος ἡμᾶς κακοῦ, ἀλλὰ πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ συντελεσθέντος. Τὴν ἀνάγκην τῶν ἀναδασώσεων κατενόησαν πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἰπεπολιτισμέναι χῶραι, καὶ ἐκ τούτων πρώτη ἡ Γαλλία. Αὕτη ἐγκαίρως, ἰδίως δὲ ἀπὸ τοῦ 1860 διὰ τοῦ Νόμου τῆς 28 Ἰουλίου ἐνεκαίνισεν ἐν τῇ διευθύνσει τῶν δασῶν τὴν ἐποχὴν τῶν μεγάλων ἔργων. Ἐκτοτε μέχρι τοῦ 1879 ἀνεδασώθησαν ἐν Γαλλίᾳ 100 χιλιάδες ἐκτάρια, ἢτοι ἐν ἑκατομμύριον στρέμματα δι' ἐτησίας δαπάνης ἐνὸς ἡμίσεως ἑκατομμυρίων φράγκων (*). Εἰς τὰ ἔργα ταῦτα τῶν ἀναδασώσεων δὲν ἔμειναν ἀμέτοχοι καὶ οἱ ἰδιῶται· ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἀμιλλώμενοι ἐκ παραλλήλου μετὰ τῆς κυβερνήσεως κατώρθωσαν νὰ ἀναδασώσωσι καὶ αὐτοὶ ἴσην περίπου ἑκτασίαν. Ὡστε ἡ ἀπὸ τοῦ 1866 μέχρι τοῦ 1875 ἀναδασωθείσα ἑκτασίς ἀνῆλθεν εἰς 212,984 ἑκτάρια τουτέστι 2,129,840 στρέμματα, ἧς τὸ ἡμισυ ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἰδιωτικὴν δραστηριότητα.

Τὰ ἐξαγόμενα τῆς κτηθείσης πείρας ἐπιθυμοῦσα ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις νὰ διαδώσῃ εἰς κύκλον εὐρύτερον προεκήρυξε τὴν

(*) Κατὰ τὴν συνῆλθιν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν (12ης Μαΐου 1879) ὁ Hervey Mangon λαβὼν τὸν λόγον εἶπε: «Δὲν θὰ περιγράψω τὰ ἔργα στὰ συντελεσθέντα, ἀλλ' ἀρκούμαι νὰ εἶπω, ὅτι διὰ μετριοτάτης ἐτησίας δαπάνης ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου φράγκων ἐπιτεύχθησαν τὰ ὑψαιστάτα ἀποτελέσματα ἐπὶ ἑκτάσεως 100,000 ἑκταρίων περίπου» (Demontzey Traité du Reboisement έκδοσις 2α 1887 ἐν σελ. XI τοῦ προλόγου).

20 Αυγούστου 1875 διαγώνισμα πρὸς συγγραφήν Πρακτικῆς πραγματείας περὶ ἀναδασώσεως καὶ χλωάσεως (Gazonnement) τῶν ὀρέων. Ἐκ τῶν παρουσιασθέντων ἔργων ἐβραβεύθη τὸ τοῦ P. Demontzey δασάρχου ἀσχοληθέντος ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τοῦ τοῦ 1853 μέχρι τοῦ 1862 εἰς ἔργα ἀναδασώσεων ἐν τοῖς θερμοῖς κλίμασιν (Orleansville τῆς Ἀλγερίας) ἀπὸ δὲ τοῦ 1862 κληθέντος εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἔργων τῶν ἀναδασώσεων τῶν θαλασσίων καὶ κάτω Ἀλπεων (Alpes maritimes καὶ basses Alpes).

Τὸ βραβευθὲν ἔργον ἐδημοσιεύθη δαπάναις τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας καὶ τοῦ Ἐμπορίου M. Tirard ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐtude sur les travaux de reboisement et de gazonnement des Montagnes. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἀποτελοῦν τὸν ἄριστον πρακτικὸν ὁδηγὸν τοῦ ἀναδασωτοῦ εἶνε καὶ τὸ μόνον καθαρῶς δασολογικὸν ἔργον τῆς ἀπὸ τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης μήπω χειραφετηθείσης Γαλλίας, ἣτις δικαίως θεωρεῖται ὡς ἡ χώρα ἐν ἣ κατ' ἐξοχὴν τὸ ζήτημα τῶν ἀναδασώσεων ἔλαβε τὴν λογικωτέραν καὶ πρακτικωτέραν λύσιν του. Τόσον δὲ ταχέως ἀνεγνωρίσθη ἡ σπουδαιότης τοῦ συγγράμματός τοῦ Demontzey καὶ τόσον ἐξετιμήθη ἡ ἀξία αὐτοῦ, ὥστε ἡ Αὐστριακὴ κυβέρνησις ἀμέσως ἀνέθηκεν εἰς τὸν τὴν δασικὴν πειραματικὴν ἔρευναν ἐν Βιέννῃ διευθύνοντα τὸν βαρῶνον Ἄρθουρον von Seckendorf τὴν εἰς τὴν Γερμανικὴν μετάφρασιν καὶ τὴν δημοσίαις δαπάναις τύπωσιν τοῦ πολυτίμου τούτου ἔργου.

Αἱ ἀναδασώσεις τῶν γυμνῶν ὀρέων ἐπιβάλλονται ἕνεκα πολλῶν καὶ διαφόρων ἐπιδράσεων τῆς δασικῆς βλαστήσεως, ἃς ὁ Δεμοντζέυ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευθέντι συγγράμματι του (σελίς 393—395 τῆς β'. ἐκδόσεως) συνοψίζει ὡς ἑξῆς:

1) Ἡ συγκράτησις τοῦ εὐδάφους ἐπὶ τῶν ὀρέων συνεπάγεται τὴν διατήρησιν τῆς γεωργίας καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν πολυαρίθμων κατοικιῶν τῶν διεσκαρμένων κατὰ τὰς λεκάνας τῆς συναγωγῆς τῶν ὑδάτων (Bassin de reception) παντὸς μεγάλου χειμάρρου. Ἐὖν πᾶσαι αἱ κλιτύες τῶν ὀρέων ἦσαν

δασωμένοι καὶ κεκαλυμμένοι ὑπὸ χλόης δὲν θὰ ὑπῆρχον κυρίως χειμάρροι· αἱ μεγάλαι αὐταὶ ἐκτάσεις θὰ ἀπετέλουν πελώριον σπόγγον ἀπορροφῶντα καὶ συγκρατοῦντα τὰ ἀπὸ τῶν βροχῶν καὶ τῶν τηκομένων χιόνων ὕδατα καὶ ἀφίνοντα αὐτὰ νὰ ἐκρέωσι κατὰ σταγόνας. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος ἀγνοῶν παντελῶς τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ συμφέρον ἔρριψε κατὰ γῆς τὰ δένδρα τῶν ὀρέων, τούτων δὲ ἐκλιπόντων τὰ ὕδατα μὴ ἀπορροφώμενα καὶ μὴ συγκρατούμενα πλέον παρέσυραν τὴν χλόην, τὸ δὲ ὄρος ἀπὸ σπόγγου κατέστη ἐρείπιον πλήρες λίθων καὶ ἄμμου ἐφ' ὧν τὰ ὕδατα, ἀκολουθοῦντα τὴν μεγίστην κλίσιν τοῦ εὐδάφους, καταρρέουσι διὰ τῆς συντομωτάτης ὁδοῦ· ῥέοντα δὲ ὀρμητικώτερον ἐφ' ὅσον κατέρχονται συμπαρασύρουσι τὰ πάντα, καλύπτουσι διὰ πηλοῦ καὶ χαλίκων πελωρίους κώλους ἐκκρίσεως (cone de déjection) καὶ ρίπτονται ὀρμητικῶς εἰς τὸν στενὸν τοῦ λαιμοῦ πόρον, ὃν φράττουσι μέχρις οὗ ἡ ὑγρὰ αὐτὴ μᾶζα, εἰς τὴν πελωρίαν ὑδραυλικὴν πλέσιν ὑπείκουσα, ἐπιπέση ὡς καταγιγίς εἰς τὴν πεδιάδα διασπείρουσα κατὰ τὴν δίοδόν της τὴν καταστροφὴν καὶ συνεπάγουσα θρήνους καὶ ὄδυρμούς καὶ συνδρομὰς ὑπὲρ τῶν ἐκ τῶν πλημμυρῶν παθόντων, ὑποβάλλουσα δὲ καὶ τὸ Κράτος εἰς δαπάνας.

2) Ἡ μετατροπὴ τῶν χειμάρρων εἰς ρύακας ἔχοντας κοίτην σταθερὰν καὶ μόνιμον. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν ἀναδασώσεων, δι' ὧν καὶ μόνων ἀποσοβεῖται πᾶς κίνδυνος ἐπαπειλῶν τὰ χωρία τὰ κείμενα παρὰ τὰς ὄχθας τῶν χειμάρρων τούτων, καὶ κατορθοῦται ἡ ἀπόδοσις εἰς τὴν γεωργίαν σχετικῶς λίαν μεγάλων ἐκτάσεων γαιῶν πολυτιμοτάτων καὶ προσφορωτάτων εἰς γεωπονικὰ ἔργα.

3) Ἡ μεγάλη αὕξησις τῶν πηγῶν καὶ τῶν ρυάκων τῶν ἀρτικαθιστώμενων τοῦ χειμάρρου, δι' ἧς καὶ μόνης διευκολύνονται αἱ ἀρδεύσεις καὶ ἀποβαίνει δυνατὴ ἡ ἀνάπτυξις τεχνητῶν λειβαδίων, τῆς κυριωτέρας πηγῆς τοῦ πλούτου τῶν ὀρεινῶν μερῶν.

Ἡ αὕξησις τῶν πηγῶν διὰ τῶν ἀναδασώσεων ἠμφισβητήθη

ὑπὸ τῶν μηχανικῶν (*), οἵτινες βασιζόμενοι ἐπὶ παρατηρήσεων γενομένων ἐν λεκανοπεδίοις ποταμῶν μὴ ἀνηκόντων οὔτε εἰς τὴν ζώνην, οὔτε εἰς τὸ κλίμα τῶν ὑψηλῶν ὀρέων καὶ ἐπὶ ἔδαφῶν κεκαλυμμένων ὑπὸ δένδρων πλατυφύλλων καὶ κειμένων εἰς ὕψος ὑπερθάλασσιον ἕλαττον τῶν 600 μέτρων, ἀπεφάνθησαν, ὅτι αἱ ἀναδασώσεις οὐδὲν πρακτικὸν ἀποτέλεσμα ἔχουσιν. Ἄλλ' ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ὄρεσι τὸ ὕψος τῶν ἀναδασωτέων ὀρέων ὑπερβαίνει τὰ 1000 μέτρα ἀνερχόμενον μέχρι 2,800 (ἡμεῖς δὲ ἀκριβῶς τὴν ἀναδάσωσιν τῶν ὀρέων τούτων ἔχομεν ὑπ' ὄψιν). Εἰς τὸ ὕψος δὲ τοῦτο τὰ ἐπικρατέστερα εἶδη τῶν δένδρων εἶνε τὰ βελονόφυλλα κωνοφόρα (παρ' ἡμῖν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἢ ἐλάτη). Ἐπειδὴ δὲ τυγχάνει πασίγνωστον, ὅτι ἐφ' ὅσον ὑψούμεθα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θάλασσης ἐπιτοσοῦτον καὶ ἡ ποσότης τῶν ὀμβρίων ὑδάτων αὐξάνει καὶ ὅτι τὸ δασοσκεπὲς ἔδαφος εἶνε ποριμώτερον τοῦ μὴ τοιούτου, εἰκοθεν κατανοεῖται ἡ μεγάλη ἐπιρροή πικνῶν δασῶν βελονοφύλλων δένδρων ἐπὶ τῆς ἐξατμίσεως, ἥτις εἶνε δραστηριωτάτη εἰς τὰ συνήθως πολὺ ξηρὰ κλίματα τῶν ἀναδασωτέων ὀρέων.

4) Ἡ διακινῶσις τοῦ ῥοῦ τῶν ὀρειῶν ποταμῶν καὶ τῶν ποταμῶν τῶν χθαμαλοτέρων μερῶν· καθ' ὅτι διὰ ταύτης κατορθοῦται ἀφ' ἐνός μὲν ἢ αὐξήσις τῶν πρὸς τὰς ἀρδεύσεις τῶν κατωτέρων κοιλάδων κατὰ τὰς ὥρας τῆς ξηρασίας χρησίμων ὑδάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ πλήρους συστήματος ἀμυντικῶν ἔργων (προχωμάτων κλπ.) περιοριζόντων τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν ἐντὸς μονίμου κοίτης καὶ διευκολύνεται ἡ κατάκτησις παμμεγίστων ἐκτάσεων γαιῶν χρησιμωτάτων τῇ γεωργίᾳ, τοῦθ' ὅτι ἐρ ἀποβαίνει ἀνέφικτον, ἐν ὅσῳ οἱ ποταμοὶ τῆς χώρας ἡμῶν ἐξακολουθοῦσι παρασύ-

(*) Τούτοις καταλέγεται καὶ ὁ Bolgrand γράφας δασολογικὰς μελέτας περὶ τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Σηκουάνα, ἐκ δὲ τῶν δασοτεχνῶν μόνος ὁ Tassny ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Restauration et conservation des terrains en Montagne σελ. 44· ἀλλὰ τὰς γνώμας ἀμφοτέρων ἀποδεικνύει ἀδασίμους καὶ ἀνακριβεῖς ἢ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν δι' ἀπ' εὐθείας παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων κτηθεῖσα πείρα.

ροντες μεγάλους ὄγκους ὑλῶν, ὧν ἡ ἀπόθεσις τείνει εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς κοίτης αὐτῶν.

5) Ἡ προστασία καὶ σωτηρία πολυαριθμῶν πόλεων καὶ χωριῶν, κειμένων παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, ὧν ἡ ὑπαρξίς ἐπαπειλεῖται ὑπὸ τῆς διηνεκοῦς ἀνυψώσεως τῆς κοίτης αὐτῶν.

6) Ἡ διατήρησις τῆς εὐημερίας λαοῦ φιλοπόνου καὶ πολυτίμου διὰ τὴν ὑπερέσπισιν τοῦ ἔδαφους κατὰ τὰ ὀρεινὰ τῆς χώρας ὄρια.

7) Ἡ ἐξασφάλισις τῆς συγκοινωνίας ἐπὶ μεγάλῃς ἐκτάσεως τῶν ὁδῶν ἡμῶν ἐθνικῶν, ἐπαρχιακῶν καὶ ἄλλων καὶ τὸ δυνατόν τῆς πραγμκνώσεως ἀληθοῦς καὶ μονίμου συμπλέγματος ὁδῶν ἀντὶ τῶν ἀβάτων ἀτραπῶν τῶν εὐφήμως ἀποκαλυμμένων ὁδῶν τῆς μεγάλῃς συγκοινωνίας.

8) Τέλος τὰ σπουδαιότερα στοιχεῖα τῆς μεταπλάσεως ἢ προώρισται γὰ ὑποστῆ ἐν ταῖς ὀρειναῖς χώραις ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία, ὅπως ἀνέλθῃ μέχρι τοῦ ὕψους τῆς νεωτέρας παραγωγῆς τῆς βασιζομένης ἐπὶ τῆς ἐργασίας καὶ οὐχὶ τοῦ πλάνητος καὶ ἀδρανοῦς παιμενικοῦ βίου· διότι τότε καὶ μόνον τότε, ὅταν ἡ βοσκὴ ἢ ἀνεπιφυλάκτως ἐξασκουμένη ἐπὶ ἐκτάσεων ἐγκαταλειφθεισῶν εἰς τὴν καταστροφὴν κανονισθῆ λογικώτερον, ἢ γεωργία θὰ παραγάγῃ προϊόντα μείζονος ἀξίας τῶν σήμερον παραγομένων· τοῦτο δὲ ἐπιτυγχάνεται μόνον βελτιουμένων τῶν βοσκῶν τούτων καὶ ἐφαρμοζομένων τῶν κανόνων ὑγιοῦς, νομίμου καὶ φιλοπόνου ἐκμεταλλεύσεως. Οἱ πόθοι οὗτοι σήμερον παρουσιαζόμενοι ὡς ἀπλαιεῦχαι, ἠδύναντο νὰ πραγματοποιηθῶσιν εἰς χρόνον ἐλάχιστον ἢ ὅσον γενικῶς ὑποτίθεται. Ἄλλ' ὅπως κοινότητες καὶ ἰδιῶται προβῶσιν εἰς τοιαῦτα ἔργα ἀπαιτεῖται ἀσφάλεια· τοιαύτην δὲ ἀσφάλειαν μόνῃ ἢ ἀπόθεσις τῶν χειμάρρων δύναται νὰ παράσχη. Δὲν ἐπιτρέπεται ἄρα συζήτησις περὶ τῆς χρησιμότητος ἢ μὴ τῶν ἀναδασώσεων, ὅπως δὲν ἐπιτρέπεται συζήτησις προκειμένου νὰ ἀποφανθῶμεν περὶ τοῦ ἀναγκαίου ἢ μὴ τῆς ἐπιδιορθώσεως οἰκίας ἐτοιμορρόπου, ἀλλὰ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀναδασώσεων τούτων. Ἀπεδεί-

Ξαμεν δ' ἄλλοτε ἐν τινι πραγματείᾳ ἡμῶν καταχωρισθεῖσα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 403 φύλλῳ τῆς «Ἐστίας» τῆς 18 Ἰουλίου 1883, ὅτι δυνάμεθα λίαν ἐπωφελῶς νὰ χρησιμοποιήσωμεν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὰς αὐτομάτους ἀναδασώσεις.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΑΙ ΑΓΡΙΑΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ

Ὡς τὰ πλεῖστα τῶν ὄρνιθοειδῶν, οὕτω καὶ αἱ περιστεραὶ ἔχουσι κοινωνικὰ ἦθη.

Ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει ζῶσιν ἐν γένει κατ' οἰκογενείας, συγκειμέναις ἐξ ἀτόμων μᾶλλον ἢ ἥττον πολλῶν· ἔχουσαι κεκανονισμένας ἔξεις δὲν ζητοῦσι τροφήν εἰμὴ εἰς ὥρας τακτικὰς—τὴν πρωΐαν, ἅμα τῇ χαραυγῇ, καὶ τὸ ἑσπέρας, ὀλίγον πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

Συνήθως κατοικοῦσιν εἰς δάση πυκνὰ καὶ σκοτεινὰ, εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βράχων, τὰς γονίμους καὶ καλλιεργημένας πεδιάδας, καὶ ἐπιζητοῦσι κατὰ προτίμησιν τὰ δροσερὰ καὶ ὑγρὰ μέρη ἀπὸ τὰ ξηρὰ καὶ ἀνυδρὰ.

Εἶνε κατ' ἐξοχὴν σποροφάγοι· τὰ ἀγρωστοειδῆ, τὰ ὄσπρι-οειδῆ, ἐνίοτε αἱ βάλανοι καὶ οἱ βλαστοὶ φυτῶν τινῶν συνίστασι τὴν συνήθη αὐτῶν τροφήν. Ἐντούτοις εἶδη τινὰ περιστερῶν τρέφονται καὶ δι' ἐντόμων, διὰ σκωλήκων, διὰ μύρμηκων, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ λαιμάκων. Ὡς τὰ ὄρνιθοειδῆ οὕτω καὶ αἱ περιστεραὶ καταβροχθίζουσι μικρὰ χαλίκια ὅπως διευκολύνωσι τὴν πέψιν τῶν τροφῶν.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐπιστεύετο ὅτι ἐν φυσικῇ καταστάσει τὰ πτηνὰ ταῦτα μίαν μόνον ἐνώσιν συνῆπτον· ἀλλὰ τοῦτο ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων ἐσφαλμένον.

Ἡ ὠτοκία συνίσταται ἐκ δύο ὠῶν παραγόντων γενικῶς ἐν ἄρρην καὶ ἐν θήλυ. Κατὰ τὸ ἕαρ ἡ κοινωνία διαλύεται, τὰ ζεύ-

γη δὲ σχηματίζονται παραμερίζοντα καὶ μεταβαίνουσι νὰ ἐγκατασταθῶσιν εἰς τὰ μέρη τὰ μᾶλλον εὐνοικὰ πρὸς ἀναπαραγωγήν.

Ἡ φωλεὰ τῶν πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ᾔνε ἔργον τέχνης. Αὕτη ἀποτελεῖ πρόστυχον καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἄμορφον ἄθροισμα ἀγρώπτων, φύλλων, κλωνίων, πάντων ἀνευ συμφύσεως καὶ δυναμένων νὰ διαλυθῶσιν εὐκόλως πρὸ τῆς τελείας συμπληρώσεως τῆς φωλεᾶς. Ὅλη ἡ ἐργασία τῆς οἰκοδομῆς αὐτῆς ἀπόκειται εἰς τὸ ἄρρην, τὸ θήλυ ἀρκεῖται μόνον εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ τόπου ἐνίοτε ὁμῶς λαμβάνει καὶ τοῦτο καὶ ἀποθέτει τὰ ὑλικά τὰ μεταφερόμενα ὑπὸ τοῦ συνοίκου, ἀλλ' οὐδέποτε μεταβαίνει πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῶν.

Κατασκευασθείσης τῆς φωλεᾶς, ἄρχεται ἡ ὠτοκία, ἣτις ἐκτελεῖται ἅπαξ τοῦ ἔτους—εἰς τὰ εὐκρατὰ κλίματα τοῦλάχιστον. Σύγκειται δὲ αὕτη ὡς εἶπομεν, ἐκ δύο ὠῶν· τοῦ ἐνὸς ἄρρηνος καὶ τοῦ ἐτέρου θήλεως, πλὴν σπανιωτάτων ἐξαιρέσεων. Τὸ χρῶμα τῶν ὠῶν εἶνε ἐν γένει λευκὸν, σπανιώτατα δὲ κιτρινωπὸν.

Ἄρρην καὶ θήλειαν φέρονται μετὰ τῆς αὐτῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς νεοσσούς των. Διὰ κοινῆς φροντίδος ἐκτελοῦσι τὴν ἐπίωσιν καὶ τὴν ἀνατροφήν τῶν μικρῶν. Οὐδεὶς τῶν δύο γονέων ὑπολείπεται τοῦ ἐτέρου κατὰ τὴν ἐργασίαν· ἐκάτέρωθεν ἡ αὐτὴ ἀφοσίωσις, ἡ αὐτὴ αὐταπάρνησις.

Ἡ ἐπίωσις διαρκεῖ 12—15 ἡμέρας, οἱ δὲ νεοσοὶ γεννῶνται κεκαλυμμένοι δι' ἀραιοῦ πτίλου.

Ἡ πρώτη τροφή τὴν ὁποίαν λαμβάνουσι εἶνε εἶδος πολτοῦ, ὅστις παρεβλήθη πρὸς τὸ γάλα τῶν μαστοφόρων. Ὁ πολτός οὗτος εἶνε προϊόν ἐκκρινόμενον ἐκ τῶν ἀπειρῶν βλενωδῶν κρυπτῶν, αἵτινες ἐπιστρωνύουσι τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ οἰσοφάγου τῶν γονέων, προϊόν εἰς τὸ ὅποιον ἀναμιγνύονται αἱ λαμβανόμεναι ὑπ' αὐτῶν θρεπτικαὶ οὐσίαι, αἵτινες χαλαροῦνται καὶ ἀλλοιοῦνται ἐν μέρει, ἥτοι καθίστανται χωνεύσιμοι.

Ἡ τῆς τροφῆς ταύτης μεταβίβασις ἀπὸ βάρφους εἰς βάρφος, ἣτις ἐκλήθη βάρφισμός, γίνεται κατὰ τρόπον ἄξιον περιγραφῆς.

Αἱ περισσότεραι, λέγει ὁ Τουσενέλ, δὲν τρέφουσι τὰ νεογνά των κατὰ τὸν τρόπον τῶν καναρινίων καὶ τῶν καρδερινῶν, αἵτινες ἀποθέτουσιν εἰς τὸ ῥάμφος τῶν νεοσσῶν τῶν πολλῶν σπόρων προετοιμασθέντα εἰς τὸ βάθος τοῦ προλάθου των. Οὗτος εἶνε ὁ συνήθης τρόπος τῆς διατροφῆς τῶν νεογνῶν τῶν πλείστων πτηνῶν συνηθίζεται δὲ κάπως καὶ παρὰ πολλὰς τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν, ὡς παρὰ τοῖς Ἑσκιμώοις. Αἱ περισσότεραι ποιῶνται χρῆσιν μεθοδῶν οὕτως εἰπεῖν ἀντιστρόφου. Δὲν εἰσάγουσιν οἱ γονεῖς το ῥάμφος των εἰς τὸ ῥάμφος τῶν νεοσσῶν, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας αὐτοὶ εἰσάγουσι τὸ ῥάμφος των εἰς τὸ τῶν γονέων. Καὶ ἐπειδὴ εἶνε φυσικὸν ἢ εἰσαγωγή ξένου σώματος ἀχωνεύτου εἰς τὸ στόμα τοῦ πτωχοῦ ζώου νὰ προκαλῆ ἀμέσως παρ' αὐτῷ τὴν ἀνάγκην νὰ τῆ ἀπωθήσῃ βιαίως, ἔπεται ὅτι οἱ δυστυχεῖς γονεῖς ὑποβάλλονται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν διατροφικῶν καθηκόντων των, εἰς σειράν στομαχικῶν σπασμῶν ἐντελῶς ἀναλόγων ἐκείνων τοῦς ὁποίους φέρει εἰς ἡμᾶς ἡ πόσις ἐμετικοῦ.

Πρέπει μάλιστα νὰ προσθεσῶμεν ὅτι ἡ σπασμωδικὴ κίνησις ἢ προκαλουμένη ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ῥάμφους τῶν μικρῶν εἰς τὸ στόμα τῶν γονέων θὰ ᾔνε ὀδυνηροτάτη, καθότι ἡ ἐργασία αὕτη συναδεύεται πᾶντοτε παρ' αὐτοῖς ὑπὸ κινήσεως μᾶλλον ἢ ἥττον ζωηρᾶς τῶν πτερυγῶν καὶ τοῦ σώματος.

(Ἐκ τῆς France Agricole et Horticole).

ΓΑ ΑΛΕΚΤΟΡΟΕΙΔΗ

Τὸ γένος τοῦ ἀλέκτορος ὑπάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀλεκτοροειδῶν ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ὠνομάσθη αὕτη.

Τὰ ἀλεκτοροειδῆ τοσοῦτον ὁμοιάζουσι πρὸς ἀλλήλα ὥστε σχηματίζουν φυσικὴν ὁμάδα ἐκ τῶν μᾶλλον καθωρισμένων.

Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ γένους τοῦ ἀλέκτορος εἶνε

ῥάμφος μέτριον, γαμψὸν εἰς τὴν βάσιν, μετὰ κοίλης ἀνωτέρας σιαγόνας, κεκλιμένης πρὸς τὸ ἄκρον· μυκτῆρες ἡμικαλυπτόμενοι διὰ μεμβράνης· παρειαὶ γυμναί· κεφαλὴ ἐν ἡ ὑπερέχει λοφία σαρκώδης λεία ἢ ὀδοντωτῆ, ἐνίοτε ἐν εἶδει στέμματος, ζωηροῦ δὲ ἐρυθροῦ χρώματος· δύο παραγναθίδια σαρκώδη κρεμάμενα εἰς τὴν βάσιν τοῦ ῥάμφους—παρὰ τῆ ὀφθαλμῶν ἢ λοφία εἶνε μικρὰ ἢ μηδαμινῆ καὶ τὰ παραγναθίδια οὐχὶ ἀνεπτυγμένα—ταρσοὶ ἰσχυροὶ, ὠπλισμένοι παρὰ τῷ ἄρρηνι διὰ μακροῦ πλήκτρου· οἱ τρεῖς κατώτεροι δάκτυλοι ἠνωμένῃ διὰ μεμβράνης μέχρι τῆς πρώτης ἀρθρώσεως· αἱ πτέρυγες βραχεῖαι, πλατεῖαι, πολύπτυχοι—ἡ τετάρτη πτυχὴ μακροτέρα τῶν ἄλλων· ἡ οὐρὰ κάθετος μὲ πτερὰ πλατέα διατεθειμένη ἐπὶ δύο συνεχῶν στοιχείων καὶ καλυπτόμενα διὰ τῶν ὑπουραίων πτερῶν, ἅτινα μηκύνονται, στρέφονται δρεπανοειδῶς καὶ πίπτουσι πάλιν ὀπίσθεν τοῦ σώματος τῶν ἀρρένων.

Πλὴν τούτων δύο ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ εἶνε ἄξια σημειώσεως ὑπὸ ἀνατομικῆν ἔποψιν.

Τὸ πρῶτον εἶνε ὁ ὄγκος· καὶ ἡ δραστηριότης τοῦ τρίτου στομάχου, τοῦ ὁποίου τοσαύτη εἶνε ἡ δύναμις ὥστε δύναται, κατὰ τὰ κλασικὰ πειράματα τοῦ Ρωμόρου, τοῦ Ρέδη καὶ τοῦ Σπαλαντσάνη, νὰ μετατρέψῃ εἰς ἀψηλάφητον κόκκον κοίτην ὑαλίνην σφαῖραν ἄρκετὰ ἰσχυρὰν ὅπως φέρῃ δίχως νὰ θραυσθῇ βάρος δύο χιλιογράμμων.

Ἡ μεγίστη αὕτη δύναμις τοῦ τρίτου στομάχου φαίνεται ἀκέρματος. Οὕτω δέκα καὶ ὀκτὼ λεπτοκάρυα, δοθέντα ὑπὸ τοῦ Βορέλη εἰς πεπεινόν, ἐκονισποιήθησαν εἰς χρονικὸν διάστημα ὀλιγώτερον τῶν 24 ὡρῶν. Ἡ θρόψις αὕτη, ὡς παρετήρησεν ὁ Ρωμόρος, ἦτις βοηθεῖται ὑπὸ τῶν χαλίκων τῶν προσλαμβανομένων ὑπὸ τοῦ πτηνοῦ ἐν τῷ στομάχῳ, εἶνε ἀπαραίτητος πρὸς χώνευσιν τῶν κόκκων.

Τὸ δεύτερον ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν εἶνε ἡ ἀσθενὴς ἀνεπτυξίς τοῦ ἐγκεφάλου. Γινόντι, ἐξ ὅλων τῶν πτηνῶν, ὁ ἀλέκτωρ παρουσιάζει ἐγκέφαλον ἔχοντα μεγίστην δυσαναλογία ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ σώματος· τούτου ἕνεκα ἡ νοσηρότης

αὐτοῦ εἶνε περιορισμένη καὶ ἡ κρίσις του σχεδὸν μηδαμινή(*).

Πρὸς τούτοις ὁ ἄρρην διακρίνεται ἀπὸ τῆς θηλείας ἐκ τοῦ πτερώματος αὐτοῦ, ὅπερ στίλβει, ἔχει μεταλλικὴν ἀνταύγειαν, ἐνῶ τὸ πτέρωμα ταύτης εἶνε ἀμαυρότερον. Κατὰ τὸν Audubert τὰ ἔχοντα μεταλλικὴν ἀνταύγειαν πτερὰ ὀφείλουσι τὴν στίλβνότητά αὐτῶν οὐχὶ μόνον εἰς τὸ λεῖον τῆς ἐπιφανείας των καὶ εἰς τὸν μέγαν ἀριθμὸν μικρῶν κατόπτρων, τὰ ὅποια παρουσιάζουσι οἱ θύσανοί των, ἀλλ' ὡσαύτως εἰς τὴν πυκνότητά των. Τὸ πτερόν τοῦ μυιοτροχίλου, ὅπερ ἔχει τὴν λάμψιν τοῦ σμαράγδου, τοῦ σαπφείρου καὶ τοῦ ρουβίνου, ζυγίζει ἴσον τρία ἄλλα πτερὰ ἴσου μεγέθους πλὴν χρώματος ἀμαυροῦ. Ἡ διαφορά αὕτη μεταξὺ ἀλέκτορος καὶ ὄρνιθος, δηλαδὴ μεταξὺ ἄρρενος καὶ θηλείας, εἶνε γεγονός συνηθέστατον εἰς τὰ πτηνὰ. Ἡ διαφορά αὕτη μάλιστα εἶνε τοιαύτη εἰς τινὰ εἶδη, ὥστε συνετέλεσεν ἐνίοτε εἰς τὸ νὰ πιστευθῇ ὅτι ἕκαστον φύλον παρίστα διακεκριμένον εἶδος.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἡλικία ἐπιρρεάζει οὐσιωδῶς ἐπὶ τοῦ πτερώματος. Οἱ νεοσσοὶ οὐδόλως ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἀλεκτορίδια καὶ τὰς ὄρνιθίδας (τὰ κοττοπούλια), αἱ δὲ γηραιαὶ ὄρνιθες, αἰτινες ἔπαυσαν νὰ ὠστοκῶσι, χάνουσι ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ πτέρωμα τοῦ φύλου των καὶ λαμβάνουσι τὸ τοῦ ἄρρενος. Τέλος τὸ χρῶμα τῶν πτερῶν ὑφίσταται προσέτι, ἀναλόγως τῆς ὥρας ἢ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους, μεταβολὰς προκυπτούσας ἐκ τῆς πτερορρυήσεως (τοῦ μαδήματος). Ἀνεξαρτήτως τῶν φυσικῶν τούτων μεταβολῶν, τὸ πτέρωμα ὑφίσταται ἐνίοτε τυχαίας τροποποιήσεις, ὡς τὸν ἀθιμισμὸν ἢ λευκασμὸν καὶ τὸν μελανισμὸν.

Τὸ ἄρρην διακρίνεται προσέτι ἀπὸ τοῦ θήλειος ἐκ τοῦ ἀναστήματος αὐτοῦ, ὅπερ εἶνε κατὰ τὸ ἐν τρίτον μεγαλειότερον, καὶ ἐκ τοῦ ἄσματος αὐτοῦ, καθαροῦ καὶ διαπεραστοῦ, τὸ ὅποιον συνηθίζομεν νὰ παριστώμεν διὰ τῶν συλλαβῶν κο-κο-ρί-καν. Ἀκούεται δὲ τὸ ἄσμα τοῦτο κατὰ μὲν τὸ θέρος περι-

(*) Δι' ἧ καὶ λέγεται παρ' ἡμῶν τὸ πιτεῖνακέφαλος ἢ κοκορομούλας.

τὴν δευτέραν ἢ τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωίας, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα περὶ τὴν δεκάτην ἢ τὴν ἐνδεκάτην τῆς νυκτός. Ἡ φωνὴ τῆς ὄρνιθος εἶνε τὸ κακκάρισμα ἢ κακκάρισμα καὶ τὸ κλοκκλόυνισμα ἐπιδεικτικὸν ἀλλοιώσεων τινῶν, ὅπερ ὅμως, ἐν περιπτώσει τρόμου, μεταβάλλεται εἰς κραυγὰς ὀξείας καὶ κακκῆχους.

(Ἐκ τῆς France Agricole et Horticole)

Ἡ ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΙΣ ΤΩΝ ΣΤΑΥΛΩΝ

Ὅπως προλάβωμεν τὴν γένεσιν καὶ διάδοσιν καλλητικῶν ἀσθενειῶν ἀρκεῖ συνήθως νὰ διατηρητοὶ καθαρὸς καὶ νὰ ἀερίζηται ἀφθόνως ὁ σταυλός, νὰ προφυλάττωνται δὲ τὰ ζῶα ἀπὸ πάσης ὑπόπτου συναφείας μετ' ἄλλων, νὰ ἐπιβάλληται καθαριεὶς εἰς τὰ νεωστὶ ἀγοραζόμενα πρὶν ἀναμιχθῶσι μετὰ τῶν ἄλλων, νὰ ἀπαμανῶνται δὲ πάραυτα τὰ ἀσθενῆ καὶ τὰ ὑποπτα.

Ἄλλ' ὁσάκις ὑπάρχει μεταδοτικὴ τις ἀσθένεια, ἐπιβάλλεται ἡ ἀπολύμανσις, διότι τὰ σπέρματα τῆς ἀσθενείας ταχέως διασπείρονται πανταχοῦ, εἰς τὸ ἔδαφος, εἰς τὰς στρωμνὰς εἰς τὰ φυτνώματα, εἰς τοὺς τοίχους, εἰς τὰ διάφορα ἀντικείμενα, ὅσα ἔρχονται ἢ ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἀσθενῶν κτηνῶν. Μόνη ἡ ἀπολύμανσις δύναται νὰ καταστρέψῃ τὰ σπέρματα καὶ νὰ σταματήσῃ τὴν μετάδοσιν τῆς ἀσθενείας.

Ἀπὸ τινῶν ἐτῶν σπουδαία καὶ συγκριτικαὶ μελέται ἐγένοντο ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀπολυμαντικῶν. Ἄλλ' ἡ ἀπολύμανσις δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν χρῆσιν ἀπολυμαντικῶν συγκείται ἐκ διαφόρων πρακτικῶν ἐργασιῶν τὰς ὅποιας ἀναγκαῖον εἶνε νὰ γινώσκωμεν καλῶς καὶ καλῶς νὰ ἐφαρμόζωμεν. Αὗται ἐνίοτε ποικίλλουσι, κατὰ τὴν φύσιν τῆς μεταδοτικῆς ἀσθενείας.

Ἡ ἀπολύμανσις πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται εἰς πᾶν ὅ,τι ἡδύνατο νὰ ῥυπανθῇ ὑπὸ τῶν ἀσθενῶν ζώων καὶ ὅπερ ἀπ' ἐκείνης

τῆς στιγμῆς δύναται νὰ ἐγκρύπτη τὰ σπέρματα τῆς μεταδο-
τικῆς ἀσθενείας. Ταῦτα δὲ εἶνε κατοικίαι, αὐλαί, περιοχαί,
ὑπόστεγα, βοσκήματα, νομαὶ καὶ κοπρίαι, τὰ διάφορα ἀντι-
κείμενα τὰ πρὸς χρῆσιν τῶν κτηνῶν, ἵπποσκευαί, ἀμαξαί· ἰδίως
δὲ τὰ πτώματα τῶν προσβληθέντων ζῴων.

Πρακτικῶς ἡ ἀπολύμανσις δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ κατὰ τὸν
ἀκόλουθον τρόπον:

1) Νὰ καταστρέφωνται διὰ τοῦ πυρὸς πρωτίστως τὰ πτώ-
ματα καὶ ἀκολουθῶς πάντα τὰ ἀνευ ἀξίας ἀντικείμενα, ἐξ-
γόμενα ἀμέσως ἐκ τοῦ σταύλου, ἥτοι σπόγγοι, ψῆκτραί, πα-
λαιὰ σκεπάσματα, λωρία, δοχεῖα, παχνία, στρώματα, κο-
πρίαι, κτλ., νὰ ἐμπυρῶνται δὲ πάντα τὰ σιδηρᾶ ἀντικείμενα,
οἷον πτύα, δίκρανα, προσδετικά ἀλύσεις κτλ.

2) Νὰ γίνηται γενικὴ πλύσις τοῦ σταύλου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ
δι' ἀφθόου ὕδατος, νὰ ξέωνται τὰ ξύλινα ἀντικείμενα καὶ τὰ
μεταξὺ τῶν πλακῶν διαστήματα, ν' ἀνασκάπτηται δὲ τὸ ἔδα-
φος ἂν δὲν ἦνε λιθόστρωτον.

3) Νὰ πλύνωνται διὰ ζέοντος ὕδατος ἐν ᾧ ἀνεμίχθη 2 0/0
φανικοῦ ὀξέος, ἢ κάλιον κρεοδίτης, τὸ πλακόστρωτον ἔδαφος,
οἱ τοῖχοι, τὰ παχνία, τὰ ἀγγεῖα καὶ λοιπὰ ἀντικείμενα τοῦ
σταύλου. Τὰ πάνινα ἢ μάλλινα ἀντικείμενα μασχεύονται ἐν τῷ
ζέοντι τούτῳ ὕδατι, τὰ δὲ δερμάτινα βυθίζονται καὶ διαμένου-
σιν ἐπὶ τινος ὥρας ἐν ψυχρῷ ὕδατι περιέχοντι 2 0/0 φανικοῦ
ὀξέος.

Ἡ ἐν ὕδατι διάλυσις ἀχνῆς τοῦ ὑδραργύρου κατ' ἀναλο-
γίαν ἐνὸς ἐπὶ τοῖς χιλίοις δέον νὰ χρησιμοποιῆται κατὰ προ-
τίμησιν προκειμένου περὶ ἀπολυμάνσεως σταύλου, ἐν ᾧ προσε-
βλήθη ζῶον ὑπὸ τῆς μάλλιος.

Τέλος οἱ τοῖχοι, τὸ ἔδαφος καὶ τὰ ξύλινα μέρη τοῦ σταύλου
ἐπιχρῶνται διὰ γάλακτος ἀσθέστου.

(Ἐκ τῆς France Agricole et Horticole).

ΝΟΜΟΣ ΒΡΕΘ'

Περὶ καταδίωξεως τῶν ἀρουραίων καὶ τῶν ἀκρίδων (*)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαιμεν καὶ
διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1.

Ἡ καταδίωξις τῶν ἀρουραίων καὶ τῶν ἀκρίδων ἐνεργεῖται
κατὰ δήμους διὰ προσωπικῆς ἐργασίας, ἐπιβαλλομένης ἐξ ἴσου
εἰς πάντας τοὺς ἐγγεγραμμένους δημότας ἐν ἐκάστῳ δήμῳ ἡ-
λικίας ἀνωτέρας τῶν 18 ἐτῶν. Εἰς τὴν αὐτὴν ὑποχρέωσιν ὑ-
πάγεται καὶ πᾶς πολίτης Ἑλλήν ἑτεροδημότης ἡλικίας ἀνωτέρας
τῶν 18 ἐτῶν, ἐὰν ἦνε σταθερῶς ἐγκατεστημένος ἐν τῷ δήμῳ,
ἐν ᾧ ἐνεργεῖται ἡ καταδίωξις, ὅποτε ἀπαλλάσσεται τῆς τοιαύ-
της ὑποχρεώσεως ἐν τῷ οἰκείῳ δήμῳ.

Ὅσοι τῶν δημοτῶν κωλύονται ἢ ἀρνοῦνται νὰ ἐργασθῶσι
προσωπικῶς, ὑποχρεοῦνται ἢ νὰ ὀρίζωσιν ἀντικαταστάτην, δι-
νάμενον ἄνευ ἀναβολῆς νὰ ἐργασθῇ, ἢ νὰ καταβάλλωσιν εἰς τὸ
δημόσιον ταμεῖον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς καταδίωξεως τὰ εἰς
αὐτοὺς πρὸς καταστροφὴν τῶν ἀρουραίων καὶ ἀκρίδων ἀναλο-
γοῦντα ἡμερομισθία πρὸς δραχμὰς τρεῖς ἕκαστον.

Ἐξαιροῦνται τῆς τοιαύτης ὑποχρεώσεως:

1) Οἱ κληρικοί. 2) Οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ ἐνεργῷ στρατῷ.
3) Οἱ ὑπερβάντες τὸ 70ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των. 4) Οἱ ἐ-
νεκα σωματικῆς ἢ διανοητικῆς νόσου ἀνίκανοι πρὸς πᾶσαν ἐρ-
γασίαν.

Οἱ οὕτως ἐξαιρούμενοι, ἐὰν κέκτηνται ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν
ἐν τῷ δήμῳ, ὀφείλουσι νὰ καταβάλλωσιν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον
τὸ ἀντιστήκωμα τῶν ἀναλογοῦντων αὐτοῖς ἡμερομισθίων, οἱ δὲ
ἀνήκοντες εἰς τὰς δύο πρώτας τάξεις τῶν ἐξαιρουμένων εἰσι

(*) Ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 33 φύλλῳ τῆς ε' Ἐφημερίδος τῆς Κυβερ-
νήσεως.

δεκτοί εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν πρὸς ἀπότισιν τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῶν, ἐὰν προτιμῶσι τοῦτο.

Οὐδεὶς ὑποχρεοῦται εἰς τὴν παροχὴν πλέον τῶν τριῶν ἡμερομισθίων, εἴτε διὰ προσωπικῆς ἐργασίας, εἴτε εἰς χρήματα, ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 2.

Ὅσακις ὁ Νομάρχης θεωρήσῃ ἀναγκαίαν τὴν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς δικαιοδοσίας του καταδίωξιν τῶν ἀρουραίων καὶ τῶν ἀκρίδων, διατάσσει διὰ προκηρύξεως τὴν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον προσωπικὴν ἐργασίαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ παρουσῶν αὐτῶν κατὰ τὰς ὀριζομένας ἡμέρας.

Ἄρθρον 3.

Κατὰ τὰς ὀριζομένας ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ἡμέρας πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀρουραίων καὶ τῶν ἀκρίδων οἱ ἰδιοκτῆται χωρίων (τσιφλικίων) ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλλωσιν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον τὸ ἥμισυ τίμημα τοσούτων ἡμερομισθίων, ὅσα ὀφείλουσιν οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἰδιοκτησίας των ἐπίμορτοι καλλιεργηταὶ καὶ ὑπόχρεοι πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀρουραίων καὶ ἀκρίδων κατὰ τὸ ἄρθρον 1.

Τὸ τίμημα τοῦτο ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ δημοσίου εἰς τοὺς ἐπιμόρτους καλλιεργητὰς μετὰ τὴν εἴσπραξιν, καθ' ὅσον εἰργάσθησαν ἢ ἀπέτισαν τὸ ἀντιστήκωμα.

Ἄρθρον 4.

Οἱ κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα ἀρνηθέντες ἢ ὀπισσῆποτε μὴ ἐκπληρώσαντες τὰς ὑποχρεώσεις των εἰσάγονται εἰς τὸ ἀρμόδιον πταισματοδικεῖον ἐπὶ τῇ καταγγελίᾳ παντὸς πολίτου καὶ ὑποβάλλονται ὑπὲρ τοῦ δημοσίου εἰς πρόστιμον ἴσον πρὸς τὸ διπλάσιον τῶν εἰς αὐτοὺς πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀκρίδων καὶ τῶν ἀρουραίων ἀναλογούντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων ἡμερομισθίων.

Ἄρθρον 5.

Πρὸς συντονωτέραν καταδίωξιν τῶν ἀκρίδων καὶ τῶν ἀρουραίων ἐν τοῖς νομοῖς Λαρίσης καὶ Τρικκάλων καὶ ἐν τῇ Ἐ-

παρχίᾳ Φθιώτιδος ἐπὶ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἐσχέσεως τοῦ νόμου τούτου ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων εἰς τὴν ἀλλοδαπήν ἢ μεταφερομένων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ διὰ θαλάσσιους ἄλλους νομούς ἢ ἐπαρχίας ἐκ τῶν νομῶν Λαρίσης καὶ Τρικκάλων καὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος ἐπὶ μὲν τῶν δημητριακῶν ἐν γένει καρπῶν, ἀλεύρων ἐσωτερικῆς παραγωγῆς καὶ σπασίμου φόρος ἐξ ἡμίσεως λεπτοῦ κατ' ὄκλαν, ἐπὶ δὲ τοῦ καπνοῦ, τοῦ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ διὰ θαλάσσης μεταφερομένου, ἐκ τριῶν λεπτῶν κατ' ὄκλαν.

Ὁ φόρος οὗτος βεβαιεῦται καὶ εἰσπράττεται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων τελωνιακῶν ἀρχῶν κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἢ μεταφορὰν.

Ἄρθρον 6.

Συνιστῶνται ἐπιτροπαί, συγκείμεναι ἐν Βέλω μὲν ἐκ τοῦ οἰκείου νομάρχου, ὡς προέδρου, τοῦ διοικητοῦ τῆς Τραπεζικῆς Ἰππειροθεσσαλίας, τοῦ διευθυντοῦ τῶν σιδηροδρόμων Θεσσαλίας, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἢ, τούτου κωλυομένου ἢ ἀπόντος, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἐνὸς γεωπόνου, καὶ τριῶν κτηματιῶν, κατοικούντων ἐν τοῖς νομοῖς Λαρίσης ἢ Τρικκάλων καὶ διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐν Λαμίᾳ δὲ ἐκ τοῦ νομάρχου Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ὡς προέδρου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἢ, τούτου κωλυομένου ἢ ἀπόντος, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου Φθιώτιδος, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζικῆς, ἐνὸς γεωπόνου καὶ δύο κτηματιῶν, κατοικούντων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φθιώτιδος καὶ διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὸν νομάρχην Λαρίσης ἀπάντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῦ ὁ διοικητὴς τῆς Τραπεζικῆς Ἰππειροθεσσαλίας.

Ἀποστολὴ τῶν ἐπιτροπῶν τούτων εἶνε ἢ διαχειρίσις τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκάστοτε εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν τιθεμένων χρηματικῶν ποσῶν κατὰ λόγον τῶν ἀναφουομένων ἀναγκῶν πρὸς συντονωτέραν καταδίωξιν τῶν ἀρουραίων καὶ τῶν ἀκρίδων.

Αἱ ἐπιτροπαὶ δίδουσι λόγον τῆς διαχειρίσεώς των κατὰ τὸ τέλος ἐκάστης ἐξαμηνίας εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς τῶν Ἐσωτερι-

κῶν καὶ Οἰκονομικῶν καὶ τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, ὑπαγόμεναι εἰς τὰς περὶ δημοσίων ὑπολόγων διατάξεις.

Ἄρθρον 7.

Ἐν τοῖς ἐξόδοις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἀναγράφεται κατὰ λόγον τῶν ὑφισταμένων ἀναγκῶν πίστῶσις, διατιθεμένη πρὸς καταστροφὴν τῶν ἀκρίδων καὶ τῶν ἀρουραίων ἐν τοῖς νομοῖς Λαρίσης καὶ Τρικκάλων καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φθιώτιδος ἐπὶ τῇ θάσει δικαιολογητικῶν ἐγγράφων τῶν κατὰ τόπους οἰκείων ἐπιτροπῶν.

Ἡ πίστῶσις αὕτη ἐπιτρέπεται νὰ διατίθῃται διὰ χρηματικῶν ἐνταλμάτων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν δραχμῶν εἴκοσι χιλιάδων εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν νομῶν Τρικκάλων καὶ Λαρίσης καὶ μέχρι δραχμῶν δέκα χιλιάδων εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ νομοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος.

Ἄρθρον 8.

Δημόσιαι καὶ δημοτικαὶ ἀρχαὶ, ἀρνούμεναι ἢ ἀναβάλλουσαι τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν διὰ τῶν προηγουμένων διατάξεων ἐπιβαλλομένων αὐταῖς ὑποχρεώσεων, τιμωροῦνται, ἐπὶ τῇ καταγγελίᾳ οἰουδήποτε δημότου, ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου πλημμελειοδικείου διὰ χρηματικῆς ποινῆς δραχμῶν ἐκάτὸν μέχρι χιλίων, ἐφαρμοζομένου κατ' αὐτῶν καὶ τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 9.

Διὰ Β. διαταγμάτων, προκαλουμένων ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, κανονίζονται τὰ ποσὰ τῶν ἐκάστοτε προκαταβαλλομένων χρημάτων εἰς τὰς κατα τὸ ἄρθρον 6 ἐπιτροπὰς, τὰ ἀναγκαῖα δικαιολογητικὰ ἐγγράφα καὶ ὁ χρόνος τῆς προσαγωγῆς αὐτῶν καὶ ἐν γένει τὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου τούτου.

Ὁ παρῶν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς α' Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις 13 Φεβρουαρίου 1893

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Οἱ Ὑπουργοί

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
Γ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτίθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς
Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Φεβρουαρίου 1893.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός
Α. Ν. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Διατὴ χιῶν θεωρεῖται πρῶξενος εὐτυχίας εἰς τὴν γεωργίαν. Τῷ κ. Μ. Π. Σ. εἰς Κυθωνίας. Ἡ χιῶν πανταχοῦ, καὶ ἰδίως εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας, ἐνθα εἶνε σπανιωτέρα, θεωρεῖται εὐεργετικὴ, διότι α') φέρει εἰς τὸ ἔδαφος λιπαντικὰς οὐσίας (ἄζωτον), β') πίπτουσα, προσλαμβάνει ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας, β') διατηρεῖ τὴν θερμότητα τοῦ ἔδαφους, γ') διαλυομένη βαθμιαίως ποτίζει ἀφθόνως καὶ βαθίως αὐτὸ, δ') καλύπτουσα τὰ ὄρη, ἐνθα ἀκρολύθως διαλύεται, συντελεῖ εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν πηγαίων καὶ φρεατείων ὑδάτων καὶ ε') καθιστᾷ τὴν ἀνοιξιν δροσερωτέραν. Τὰς εὐεργετικὰς ταύτας ἰδιότητας τῆς χιόνος γνωρίζουσι κάλλιστα οἱ ἡμέτεροι γεωργοί, ἅτινες, ὅταν αὕτη πίπτῃ ἀφθόνως, προβλέπουσιν εὐτυχίαν εἰς τὰ σπαρτὰ καὶ τὰ δένδρα, δι' ὃ καὶ λέγουσι «Χρῆστα γέννα τὰ στεγνὰ, τὰ φῶτα χιονισμένα, καὶ τὴν λαμπρὴν βρεχούμενη, τ' ἀμπάρια γεμισμένα.»

— Περὶ ψευκαστῆρων. Τῷ κ. Μ. Τ. Χ. εἰς Ἀηλιόριον. Πάντες οἱ ψευκαστῆρες εἶνε κατ' ἀλλήλους, ἐντούτοις τελειότεροι, διαρκέστεροι καὶ σχετικῶς ἐφθηνότεροι εἶνε οἱ τοῦ Vermont. Τοῦ ἀμερικανοῦ Rily ψευκαστῆρες δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς Εὐρώπης, ἐντούτοις πάντες οἱ εὐρωπαϊκοὶ ψευκαστῆρες φέρουσιν ἔμβολον (τὸ μέρος ὅθεν ἐξέρχεται τὸ ὑγρὸν) κατασκευαζόμενον κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Rily ἐπινοηθὲν σύστημα.

Ἴδου καὶ διευθύνσεις καταστημάτων τινῶν κατασκευαζόντων ψεκαστήρας. Japis freres et Co, Paris, 7, Rue du Chateau d'eau—Gaillet, Beaune (Cote-d'or)—Pompa sistema Vermorel, Agenzia Enologica Italiana, Milano, Corso Venezia, 93.—J. Vigouroux et fils, Nîmes (Gard)—H. Monserviez, Bordeaux. Ἄλλ' ἀπαναλαμβάνομεν ὅτι ταλειότεροι, ἀπλούστεροι εἰς τὸν χειρισμὸν καὶ σχετικῶς ἐφθηνότεροι εἶνε οἱ τοῦ Vermorel. Ἐνεκα δὲ τῆς ὑπεροχῆς των ταύτης γίνεται χρῆσις αὐτῶν κατὰ προτίμησιν ὑπὸ τοῦ ἐντομολογικοῦ σταθμοῦ τῆς Φλωρεντίας, ὑπὸ πλείστων ἀμπελοκτημόνων ἰταλῶν καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου τῆς Γεωργίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Τιοῦτοι ψεκαστήρες εὐρίσκονται εἰς τὰ ὑποκαταστήματα τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς ἐν Πάτραις, Αἰγίῳ, Μεσολογγίῳ, Πύργῳ, Καλάμαις καὶ Πειραιεῖ, πωλοῦνται δὲ ἀντὶ 58 (οἱ μεγάλοι) καὶ 44 (οἱ μικροὶ) δραχμῶν ἕκαστος.

— **Ἐπερὶ περνοσπύρου.** *Τῷ αὐτῷ.* Νὰ προτιμησῆτε τὴν ὑγρὰν μέθοδον, δηλαδὴ τὴν διάλυσιν τοῦ θεικοῦ χαλκοῦ συμφώνως πρὸς ὅσα ἐγράφησαν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐν τῇ «Ἑλληνικῇ Γεωργίᾳ» τοῦ 1892 (σελ. 272, 300, 453, καὶ 577).

— **Ἐπερὶ μὴ καρποφορούντων ὄπωροφόρων.** *Τῷ αὐτῷ.* Ἐφαρμόσατε τὰ ἐν τῇ «Ἑλληνικῇ Γεωργίᾳ» τοῦ 1886 (σελ. 140) καὶ τοῦ 1889 (σελ. 432) ἀναγραφόμενα. Ἐὰν ἡ ἐφαρμογὴ τῶν μέτρων τούτων δὲν φέρῃ τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα ἐμβολιάσατε ἐπὶ τῶν μὴ καρποφορούντων ὄπωροδένδρων ποικιλίας ὀψιμοτέρας, αἵτινες ἀνθίζουσαι ἀργότερα ἀποφεύγουσι τὰ φύχη τῆς ἀνοίξεως, τὰ ὅποια πιθανόν νὰ ἦνε τὸ αἷτιον τῆς ἀκαρπίας τῶν ὄπωροφόρων σας.

— **Ἐπερὶ χημικῶν λιπασμάτων.** *Τῷ κ. Γ. Γ. εἰς Πάτρας.* Σὰς ἀποτρέπομεν νὰ ποιήσῃτε χρῆσιν οἰουδήποτε χημικοῦ λιπάσματος καὶ ἰδίως τῶν ἐνταῦθα πωλουμένων, τὰ ὅποια ἢ δὲν περιέχουσι ποσῶς ἄζωτον ἢ ἐνέχουσι τοιοῦτον ἐλάχιστον. Ἀναγνώψατε μετὰ προσοχῆς καὶ πάλιν ὅσα περὶ χημικῶν λιπασμάτων ἐγράφησαν ἐν τῇ «Ἑλληνικῇ Γεωργίᾳ»

τοῦ 1891 (σελ. 284, 477 καὶ 537) καὶ τοῦ 1892 (σελ. 78, 122, 179 καὶ 235). Βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡμεῖς οἱ ἐν Ἑλλάδι γνωρίζομεν περισσότερα τῶν τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας μᾶλλον ἀνεπτυγμένων ἀμπελουργῶν, οἵτινες, ἂν καὶ εὐρίσκωσιν ἐκεῖ ἐφθηνότερα ἢ ἐδῶ καὶ ἠγγυημένα ὡς πρὸς τὴν περιεκτικότητά των χημικὰ λιπάσματα, ἐντούτοις διὰ τὰς ἀμπέλους των προτιμῶσι τὰ ὀργανικὰ, τὰς κοπρίας καὶ ἰδίως τὴν κόπρον τῶν αἰγοπροβάτων, ἣν πληρώνουσι πρὸς ὀκτὼ λεπτὰ κατ' ὄκταν.

— **Ἐπερὶ ἐνεργεῖ ἡ ἀσβέστος εἰς τὸ ἔδαφος.** *Τῷ κ. Γ. Δ. εἰς Πάτρας.* Ὁ τρόπος τῆς ἐνεργείας τῆς ἀσβέστου ἐν τῷ ἔδαφει εἶνε διπλοῦς—μηχανικὸς καὶ χημικὸς. Ἡ μηχανικὴ ἐνέργεια συνίσταται εἰς τὴν ιδιότητα ἣν ἔχει ἡ ἀσβέστος νὰ καθιστᾷ ἐλαφρὸν τὸ ἔδαφος, νὰ ἀραιῇ αὐτὸ, νὰ μεταβάλλῃ ἐπομένως τὰς δυνατὰς γαίας εἰς εὐκατεργάστους καὶ νὰ διευκαλύνη τὸν ἀερισμὸν αὐτῶν, ἥτοι τὴν εἰσόδον τοῦ ἀέρος εἰς τὴν μάζαν αὐτῶν, ὅροι οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ ἐπιζητῶνται καὶ τοὺς ὁποίους ἐκπληροῦσιν ὅλαι αἱ παραγωγικώταται γαίαι. Ἡ χημικὴ τῆς ἀσβέστου ἐνέργεια εἶνε ἐπιμᾶλλον πολύπλοκος. Προσβάλλει καὶ μετασχηματίζει τὰς πλείστας τῶν γονιμοποιῶν ὀργανικῶν καὶ ἀνοργάνων οὐσιῶν τῶν περιεχομένων ἐν τῷ ἔδαφει, καὶ διὰ τῆς μεταβολῆς ἣν τὰς ἀναγκάζει νὰ ὑποστῶσι καθιστᾷ αὐτὰς ἱκανὰς νὰ ἀπορροφῶνται ὑπὸ τῶν φυτῶν. Οὕτω ἡ κοπρία καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ὀργανικῆς φύσεως οὐσίαι διαλύονται ὑπὸ τῆς ἀσβέστου, ἀποσυντίθενται, καὶ σχηματίζουσιν εἴτε ἀμμωνίαν, ὅτε παράγεται ἀμμωνιακὸν ἀσβέστιον, εἴτε νιτρικὸν ὄξύ, ὅπερ ἐνοῦται μετὰ τῶν βάσεων καὶ ἀποτελεῖ τὰ νιτρικὰ ἄλατα, τὰ ὅποια χρῆσιμεύουσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν διατροφήν των φυτῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ προϊόντα ταῦτα δὲν παράγονται εἰμὴ διὰ τῆς παρουσίας τῆς ἀσβέστου, αἱ ὀργανικαὶ γονιμοποιαὶ οὐσίαι εὐρισκόμεναι ἐν τῷ ἔδαφει, ἀπούσης τῆς ἀσβέστου, μένουσιν ἀχρησιμοποίηται.

— **Συσκευή πρὸς ἀπίσταξιν οἴνου διὰ κωνεάν.** *Τῷ κ. Γ. Γ. εἰς Στενήμαχο.* Συσκευὰς τοιαύτας τελειοτά-

τας κατασκευάζει τὸ κατάστημα Egrot ἐν Παρισίοις (Paris 93, rue Mathis). Γράψατε πρὸς αὐτὸ καὶ ζητήσατε τὸν τιμοκατάλογόν του καὶ πλείοτέρας πληροφορίας, ἃς εὐχαρίστως θὰ σᾶς παράσχη. Τὰ βυτία ἐν οἷς τίθεται τὸ οἶνοπνευμα διὰ ἐκλεκτὸν κονιάκ δέον νὰ ἦνε νέα δρύινα. Τὰ δρύινα ξύλα τῆς Αὐστρίας τὰ ἐξαγόμενα ἐκ Τεργέστης καὶ Φιούμης προτιμῶνται ἐν Γαλλίᾳ. Ἐντούτοις πᾶν δρύινον ξύλον εἶνε κατάλληλον. Πρὸ τῆς ἐνθέσεως τοῦ οἶνοπνεύματος τὸ νέον βυτίον δέον νὰ ξεπλύνηται καλῶς διὰ καθαροῦ ὕδατος.

— **Μέσα πρὸς διατήρησιν τῶν ξύλων.** Τῷ κ. Ν. Μ. εἰς Ἀθήνας. Πάσσαλοι, στυλάρια, στύλοι καὶ ἄλλα ξύλα θραπτόμενα ἐν μέρει ἢ καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τὸ ἔδαφος ἢ μένοντα ἐκτεθειμένα διαρκῶς εἰς τὸ ὑπαιθρον διατηροῦνται ἐπὶ διπλάσιον χρόνον ἂν μωσχεύωνται προηγουμένως ἐπὶ πέντε λεπτά τῆς ὥρας εἰς ὕδωρ περιέχον ἐν διαλύσει 5 ο)ο θεικὸν χαλκόν. Ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς σαπουνάδαν μωσχευόμενα ξύλα διατηροῦνται ἐπὶ πολὺ. Οἱ στύλοι ἐμπηγνύμενοι εἰς τὸ ἔδαφος ἀνεστραμμένοι, δηλαδὴ μὲ τὸ τῆς βλαστήσεως αὐτῶν ἄκρον πρὸς τὴν κάτω, διατηροῦνται περισσότερο.

— **Διατήρησις ὡῶν.** Τῷ κ. Τ. Α. εἰς Πάτρας. Ἐκλέγεις τὰ πρὸς διατήρησιν ὡῶν καὶ τὰ τοποθετεῖς εἰς οἰονδήποιον ἀγγεῖον (εἰς παλαιὸν βυτίον λόγου χάριν), ἐντὸς δὲ δροσερᾶς ἀποθήκης. Ἀκολουθῶς διαλύεις ἀσβεστον κατ' ἀναλογίαν μὲν ἑκάς τοιαύτης καὶ εἰκοσι ὀκάδων ὕδατος. Ὄταν ἡ ἀσβεστος διαλυθῇ καλῶς καὶ κατακαθίσῃ, μεταγγίζεις τὸ ἐπιπλέον ἀσβεστιον ὕδωρ, ἐντὸς τοῦ περιέχοντος τὰ ὡῶ ἀγγείου, ἀλλὰ μετὰ προσοχῆς ἵνα μὴ διαταραχθῇ ἡ ὑποστάθμη τῆς ἀσβεστοῦ (τὸ κατακάθι). Ταχέως εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὑγροῦ τούτου σχηματίζεται ὑελῶδες κάλυμμα προφυλάσσον τὰ κάτωθεν ὡῶ ἀπὸ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. Παύει ἡ διατηρητικὴ δύναμις τοῦ ἀσβεστιοῦ ὕδατος εὐθὺς ὡς θραυσθῇ τὸ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιπλέον ὑελῶδες κάλυμμα (ἴδε καὶ « Ἑλληνικὴν Γεωργίαν » 1886 σελ. 190, 1889 σελ. 46 καὶ 434, 1891 σελ. 376 καὶ 391, 1892 σελ. 200, 437 καὶ 446).

— **Περὶ περονοσπόρου.** Τῷ κ. Κ. Α. εἰς Πύργον. Δύνασθε ἀκινδύνως νὰ ποιήσητε χρῆσιν τῆς διαλύσεως τοῦ θεικοῦ χαλκοῦ μέχρι τῆς δέσεως τοῦ καρποῦ τῆς ἀμπέλου πρὸς πρόληψιν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ περονοσπόρου καὶ ἂν ἀκόμη προκείται τὰ ζῶα νὰ φύγωσι τὰ φύλλα καὶ τοὺς βλαστοὺς τῆς διὰ τῆς εἰρημένης διαλύσεως ψεκασθείσης ἀμπέλου, ἀφ' οἷς οἱ κτηνίατροι δίδουσι τὸν θεικὸν χαλκὸν ὡς καθαρτικὸν εἰς τὰ κτήνη. Ἡ ἀσβεστος, τὸ θειον καὶ ὁ θεικὸς σίδηρος εἶνε ἀσυγκρίτως τῷ λογῷ ὑποδεέστεραι οὐσίαι τοῦ θεικοῦ χαλκοῦ πρὸς καταπολέμωσιν τοῦ περονοσπόρου (ἴδε « Ἑλληνικὴν Γεωργίαν » 1892 σελ. 280).

ΔΙΑΦΟΡΑ

Τεύχη ἐλλείποντα τῆς « Ἑλληνικῆς Γεωργίας », ἂν ἔχωμεν, θ' ἀποστείλωμεν δωρεάν εἰς τοὺς ἡμετέρους συνδρομητάς, τοὺς αἰτήσοντάς αὐτὰ μέχρι τέλους τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Μαρτίου, μεθ' ἧν πᾶσα αἴτησις περὶ ἀποστολῆς ἐλλειπόντων τευχῶν τῶν ἐτῶν 1885—1892 δέον νὰ συνοδεύηται μετὰ τοῦ ἀντιτίμου, ἧτοι μετὰ πενήτην ἑκατῶν δι' ἑκάστον τεύχος.

Ἀπεστασμένοι τόμοι τῆς « Ἑλληνικῆς Γεωργίας » τῶν ἐτῶν 1887—1892 πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα τῆς « Ἀκροπόλεως » πρὸς ὄραγμα εἰς τέσσαρας ἑκάστος ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ἢ πρὸς φράγμα χρυσῶν τέσσαρα εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Τὴν σειρὰν τῆς « Ἑλληνικῆς Γεωργίας », ἧτοι τοὺς ὀκτὼ τόμους τῶν ἐτῶν 1885—1892, λαμβάνουσιν οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀποστέλλοντες εἰς τὰ γραφεῖα τῆς « Ἀκροπόλεως » (ὁδὸς Σοφοκλεῶς

ἀριθ. 9) δραχμὰς εἴκοσι τέσσαρας, οἱ δὲ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀποστέλλοντες φράγκ. γρυσ. εἴκοσι δύο.

— **Ὁ ὑποβάλλοντες γεωργικὰ ζητήματα πρὸς λύσιν** παράκαλοῦνται ἐνθέρμως νὰ γράψωσιν εὐαναγνώστως, διότι ἄλλως αἱ ἀπαντήσεις δὲν δύνανται νὰ ἦνε ἀκριβεῖς, ἐνίοτε δὲ, ἐνεκα τοῦ δυσαναγνώστου τῶν ἀπευθυνομένων ποιούτων ἐπιστολῶν, ὁ ἀναγκασθῆμεθα νὰ μὴ ἀπαντῶμεν ποσῶς.

— **Ἡ φυλλοξήρα ἐν Ἡσπανίᾳ.** Ἡ κατάσταση τῆς ἀμπελοργίας ἐν Ἰσπανίᾳ φαίνεται λίαν κρίσιμος ἐνεκα τῶν προόδων τῆς φυλλοξήρας, ἣτις διαρκῶς καταλαμβάνει μεγαλύτεραν ἔκτασιν. Ἐκ τῶν 17,064,720 στρεμμάτων ἀμπελιῶνων τῆς χώρας ταύτης, τὰ 2,187,390 εἶνε προσβεβλημένα, ἐξ ὧν τὰ 1,934,180 ἐντελῶς κατεστραμμένα.

— **Ἀζητησίᾳ τῶν Ἡσπανικῶν οἴνων.** Οἱ Ἰσπανοὶ ἀμπελοκτήμορες κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ὠφελήθησαν σημαντικῶς ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν οἴνων των, ἀλλ' ἤδη ἡ ἐπικρατοῦσα ἀζητησία τοὺς ἀπελπίζει, ἐὰν δὲ ἡ κερυῶσα κατάσταση δὲν βελτιωθῇ ἢ ἢνε συμφερότερον νὰ ἐκρίζωσιν τὰς ἀμπέλους καὶ νὰ χρησιμοποιήσωσι τὸ ἔδαφος πρὸς καλλιέργειαν ἑτέρου προϊόντος. (Reuille vinicole de la Gironde).

— **Ἀμπελοργία Κύπρου.** Ἡ ἔκτασις τῶν ἀμπελιῶνων τῆς Κύπρου ὑπολογίζεται εἰς τριακοσίας περίπου χιλιάδας στρέμματα ἀποφέροντα ἑτησίως περί τὰ 16,000,000 ὀκάδας οἴνου. Καλλιεργοῦσιν ἰδίως τρεῖς ποικιλίας ἀμπέλων, δύο μελανοκάρπους καὶ μίαν λευκοκάρπον. Ἡ κλάδευσις εἶνε περίπου ὁμοία τῆς παρ' ἡμῖν τελουμένης. Δύο εἰδῶν εἶνε κυρίως οἱ παραγομενοὶ οἶνοι ὁ μέλας καὶ ἡ κομανταρία. Ἡ ζύμωσις τελείται εἰς πίθους πιασμένους ἔσθθεν. Ἡ κομανταρία κατασκευάζεται μετ' ἐπιμελείας ἐκ σταφυλῶν ἡλιαζομένων προηγουμένως ἐπὶ τῶν ἡλιακωτῶν ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας. Κομανταρίαν παράγει ἡ Κύπρος περί τὰς 250,000 ὀκάδας ἑτησίως. Ἐκ

ἀπαντῶμενα παράσιτα εἰς τὰς ἀμπέλους τῆς Κύπρου εἶνε τὸ αἰδιδιον, ὁ ἀνθραξ, ὁ καδίτης (Cuscuta palestina) καὶ ἡ κοχυλῖς, ἣτις φαίνεται ὅτι προξενεῖ καὶ τὰς ἐπαισθητοτέρας ζημίας. (Ἐκ τοῦ Moniteur Vinicole)

— **Ἡ εἰσαγωγή ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ποτῶν ἐν γένει φέρων τῶ 1890** φρ. 459,050,000, τῶ 1891 φρ. 468,432,100 τοὺς δὲ ἑνδεκά μηνῶς τοῦ 1892 φρ. 434,298,000.

— **Ἡ κόπρος τῶν ὄρνιθῶνων.** Ὑπάρχει προϊόν τι τοῦ ὄρνιθῶνος οὐχὶ εὐκαταφρόνητον, τοῦτο δὲ εἶνε ἡ κόπρος. Δυστυχῶς ἐν ταῖς πλείστασις τῶν γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων τὰ πτηνὰ τίθενται εἰς τὸ μᾶλλον νοσήρον μέρος, τὸ ὀλιγώτερον ἀεριζόμενον καὶ ἐνθα ἀφίνονται νὰ συσσωρευῶνται ἐπὶ ὀλοκληρῶν μηνῶν τὰ περιττώματα αὐτῶν. Τοῦτο εἶνε σφαλερὸν ὄχι μόνον ὑπὸ ἑποψιν ὑγείας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ χρηματιστικὴν ἑποψιν. Διάσημος ὄρνιθοτρόφος Ἰάλλος ἀπέδειξε διὰ πειραμάτων ὅτι ἀλέκτωρ ἢ ὄρνις παράγει ἑτησίως περί τὰ 124 χιλιογράμμια κόπρου. Εἰς τοὺς εὐρίσκοντας ὑπερβολικὸν τὸ ποσὸν τοῦτο ὑπενθυμίζομεν ὅτι τὸ κατοικίδιον τοῦτο πτηνὸν λαμβάνει κατ' ἔτος τροφήν 190 χιλιογράμμων. Ὡς γνωστὸν ἡ κόπρος αὕτη εἶνε πλουσιωτάτη ἐν ἀζώτῳ καὶ ἐπομένως, ἀν καὶ κατώτερα τῆς τῶν περιστερῶν, πολυτιμότη. Δυνάμεθα δὲ νὰ περισυλλέγωμεν αὐτὴν καλύπτοντες τὸ ἔδαφος τοῦ ὄρνιθῶνος διὰ πριόνισμάτων ξύλου ἢ ἀποριμμάτων βυρσοδεψείων καὶ οὕτω νὰ ἀποκτῶμεν κόπρον δυναμένην νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ γουάνον τοῦ Περου.

— **Χημικὰ λιπάσματα.** Τὸ ἔγκριτον γεωργικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα Le Progrès agricole et viticole τῆς 15 Ἰανουαρίου (σελ. 49) ἀναγράφει τὰ ἑξῆς λίαν χαρακτηριστικὰ περὶ χημικῶν λιπασμάτων. «Δὲν γίνεται πλέον λόγος — καὶ τὸ παράτηροῦμέν μετ' εὐχαριστήσεως — περὶ τῶν περιφρήμων ἐκείνων λιπασμάτων ἕνευ ἀζώτου, διὰ τῶν ὁποίων ἐπρόκειτο ν' ἀνασταθῇ ἡ ἀμπελοργία... καὶ ὁ κόσμος. Τ' ἀπειρήθημ. ἀποτελέσματα ἀκριβεστάτων πειραμάτων, ἄτινα

ἔδωκεν ἡμεῖς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος (*), ἀπέδειξαν ὅσοι ἦσαν αἱ συνταγαὶ τῶν λιπασμάτων τούτων αἰτινες, ἂν πρέπη νὰ πιστεύσωμεν τὰ λεγόμενα ἐν Παριείοις, ἐπρόκειτο νὰ περικαλύψωσι μεγίστην ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν. » Ὡστε ὁ, τι προεἴπομεν ἐν τῇ α' Ἑλλην. Γεωργίᾳ τοῦ 1891 (σελ. 541—549) ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀκριβέστατον. Ἐπιτήδιοι κερδοσκοποὶ ἐζήτησαν ἐν Γαλλίᾳ νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὴν ἀπλότητι καὶ τὴν εἰς ἀσυνειδήτους ἐπιστήμονας ἐμπιστοσύνην τῶν κτηματιῶν. Δυστυχῶς δὲ τοιοῦτοι κερδοσκοποὶ—καὶ ἂν οὐχὶ ἴσως ἀσυνειδήτοι, ἀλλὰ βεβαίως ἀκατάρτιστοι καὶ ἰδεολόγοι,—ἐπιστήμονες ἐπεχείρησαν νὰ παίξωσι τὸ αὐτὸ παιγνίδιον καὶ παρ' ἡμῶν προσφέροντες καὶ συνιστῶντες χημικὰ λιπάσματα ἄνευ ἡμετ' ἐλαχίστης δόσεως ἄζωτου εἰς τοὺς ἡμετέρους κτηματίας. Τοὺς κυρίους τούτους ἀντεκρούσαμεν, ὡς ὠρείλομεν, πάσῃ δυνάμει καὶ διὰ τῆς α' Ἑλληνικῆς Γεωργίας καὶ ὅπως ἄλλως ἠδυνήθημεν, εὐχαρίστως δὲ εἶδομεν τὴν γνώμην ὑμῶν ὑπερισχέσασαν παρὰ τοῖς κτηματίαις.

— **Ἡὼς νὰ προλαμβάνηται ἡ ἀπώλεια τοῦ ἄζωτου τῶν κοπριῶν.** Αἱ κοπρίαὶ ὅπως δὴ πρότε καὶ ἀδιαμένωσι μέχρι τῆς εἰς τὸν ἄγρον μεταφορᾶς, ὡς γνωστὸν, ἀποβάλλουσι μέγα μέρος τοῦ ἄζωτου τῶν, ὅπερ εἶνε τὸ πολυτιμότερον στοιχεῖον αὐτῶν. Πρὸς πρόληψιν τῆς ἀπωλείας ταύτης ἀπὸ πολλοῦ πολλά πειράματα ἐγένοντο καὶ πολλὰ μὲν ἐπροτάθησαν. Μεταξὺ αὐτῶν τὰ μᾶλλον συνιστῶμενα ἦσαν ἡ μετὰ τῶν κοπριῶν ἀνάμιξις θεικοῦ σιδήρου ἢ γύψου, οὐσίαι δυνάμεναι νὰ συγκρατήσωσι τὸ ἄζωτον (τὴν ἀμμωνίαν). Ἐν ταύταις ἐκ τῶν ἐσχάτως γενομένων ὑπὸ τῶν Muntz καὶ Girard λεπτομερεστάτων καὶ ἐπαγγελημένων πειραμάτων ἀπεδείχθη ὅτι ὅπως αἱ οὐσίαι αὗται ἐπιφέρωσι τὸ ποθούμενον ἀποτελεσμά, ἴσον ν' ἀναμιγνύονται μετὰ τῆς κοπρίας εἰς μεγίστας δόσεις, ὅπερ ἀποβαίνει ἀδύνατον ἕνεκα τῆς προκαλουμένης μεγίστης δαπάνης. Ἐπιμένως συμβουλευούσιν οἱ Muntz καὶ Girard ὡς

τὸ ἄριστον καὶ οἰκονομικώτερον μέσον πρὸς συγκράτησιν τοῦ ἄζωτου τῶν κοπριῶν τὴν κάλυψιν αὐτῶν, καθ' ὅσον ἐξάγονται τῶν σταύλων, διὰ ξηροῦ καὶ εἰ δυνατόν περιέχοντος πολλὰς ὀργανικὰς οὐσίας χώματος. Ἐτι προτιμότερον εἶνε τὸ χῶμα τοῦτο ν' ἀναμιγνύηται μετὰ τῆς στρωμνῆς τῶν ζώων.

— **Διαλογή τῶν σπόρων.** Καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἡ χρῆσις τῶν τελειότερων σπόρων ἐθεωρεῖτο τὸ ἄριστον μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν μεγίστης ἀποδόσεως σίτου, τεύτλων, γαιομήλων, καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν προϊόντων τῶν ἐπιτυγχανομένων δι' ἔτησιων σπορῶν. Συμβαίνει ὡς πρὸς τὰ φυτὰ ταῦτα ὅ, τι καὶ ὡς πρὸς τὰ ζῶα: ἡ ἐπίδρασις καλῶν παραγωγῶν εἶνε πάντοτε μεγίστη. Ἐκαστος ἐν τῷ κτήματί του δύναται νὰ ἐπιτύχη καλητέρους σπόρους ἀρκεῖ νὰ τοὺς ἐκλέγη ἐκ τῶν καταλληλοτέρων καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀνωτέρων ἄγρων, ἐκ τοῦ οὗτω δὲ ἐπιτυγχανομένου προϊόντος νὰ λαμβάνη δι' ἐπανειλημμένων διαλογῶν τοὺς ἀρίστους σπόρους. Καὶ τινες μὲν συλλέγουσιν ἐν αὐτῷ τῷ ἄγρῳ τοὺς ὠριμοτέρους καὶ καλητέρους στάχεις, οὓς ἀκολουθῶς τρίβουσιν ἐλαφρῶς, ἵνα ἐξελεθῶσιν ἀπὸ τῶν περικαλυμμάτων αὐτῶν μόνον οἱ ἐντελῶς ὠριμοὶ κόκκοι, οἵτινες καὶ χρησιμοποιοῦνται πρὸς σποράν· ἄλλοτε ἡ συλλογὴ γίνεται ἐκ τῶν ἐν τῷ ἄλωνίῳ κομιζομένων δεματίων. Κατ' ἀρχὴν δέον νὰ προτιμᾶται ἡ ἐν τῷ ἄγρῳ πρὸ τοῦ θερισμοῦ συλλογὴ, μεθ' ἣν ἀφαιροῦνται διὰ ψαλίδος τὰ δύο ἄκρα τῶν σταχυῶν καὶ διατηρεῖται τὸ κέντρον αὐτῶν, ὅπερ περικλείει τοὺς ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀνωτέρους κόκκους. Τὸ μικρὸν ποσὸν τοῦ σπόρου, ὅπερ ἐπιτυγχάνεται οὕτω σπείρεται εἰς ἰδιαιτέρον ἐκλεκτὸν ἄγρον καλλιεργούμενον μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, τὸ προϊόν δὲ τῆς σπορᾶς ταύτης, ἂν ἀτμοσφαιρικαὶ περιστάσεις δὲν παρακωλύσωσι τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν αὐτοῦ, χρησιμοποιεῖται πρὸς σποράν, μετὰ τὸν συνήθη καθαρισμόν.

— **Ἡὼς πρόληψιν τῆς ἀναπτύξεως τῆς σκωρίας καὶ τοῦ δαυλέτου** εἰς τὸν σίτον ὁ Μοίροϊ ἐπιτυγχάνει ἄριστα ἀποτελέσματα βαντίζων τὸν σπόρον διὰ ψεκα-

(*) Ἴδε α' Ἑλληνικὴν Γεωργίαν 1892 σελ. 79, 122.

στῆρος περιέχοντος διάλυσιν ἐκ 2 μερῶν θεικοῦ χαλκοῦ, 3 μερῶν θεικοῦ νατρίου καὶ εἴκοσι μερῶν ὕδατος.

— Ἐκδιώκονται αἱ μυξᾶς ἀπὸ τῶν σταύλων ἐάν κρεμάσῃς ἀπὸ τῆς ἑροφῆς αὐτοῦ ἀγγεῖον περιέχον 3—4 ὀκάδας ὑγρᾶς πλάσσης (κατραμίου) καὶ ἀνανεώνης αὐτὴν κατὰ ἕξαμηνίαν. (L'agriculture o le industrie agrarie).

— Ἐκδιώκονται τὰ παράσιτα ἀπὸ τοὺς ὄρνι-
θῶνας ἐάν ραντίζῃς διὰ κηπουρικῆς σύριγγος τοὺς τοίχους καὶ τὸ ἔδαφος αὐτῶν. (L'agriculture o le ind. agrarie).

— Ἐκτὰ τῶν ἀρουραίων καὶ λοιπῶν τροφικῶν, καθ' ὧν, λέγει ὁ Moniteur d'Horticulture, ἐφαρμόζονται ἐπι-
τυχῶς τὰ διάφορα δηλητήρια, οἷον φωσφοροῦχος ζύμη, σῆτος τῆς κολλάσεως (blé infernal=δηλητηριασμένος δι' ἀρσενικοῦ σῆτος), τὸ ἐμετικὸν κάρυον ἢ ἀπ' εὐθείας ἢ στριχνίνη, προτι-
νεται ἤδη ἡ ἐξῆς οὐσία, ἣτις εἶνε θανάσιμος μὲν διὰ τὰ τρο-
φικὰ, ἀλλ' ἀβλαβῆς διὰ τὰ ἄλλα ζῷα: Ἡ οὐσία αὕτη εἶνε
μίγμα ἐκ κόνεως πυριτικῆς ἄμμου μερῶν 75, ἐξ ἀλεύρου μερῶν
20 καὶ ἐκ σακχάρου μερῶν 20· τὸ μίγμα τοῦτο μετὰ τὴν
προσθήκην σταγόνων τινῶν ἐλαίου μαραθοσπόρου χρησιμοποιο-
εῖται ὡς πᾶν ἄλλο δηλητηριῶδες δέλεαρ.

— Φονεύετε ἀμέσως τοὺς ἀλιευομένους ἰχθύς.
Οἱ Ὀλλανδοὶ φονεύουσι τοὺς ἰχθύς ἅμα τῇ ἐξόδῳ ἀπὸ τοῦ
ὕδατος ποιῶντες ἐπιμήκη ἐντομήν ὑπὸ τὴν οὐρὰν διὰ μα-
χαιριδίου λίαν κοπτεροῦ, οὕτω τὸ κρέας δὲν χαλαροῦται καὶ
διατηρεῖται πλειότερον.

— Ἡ παραγωγή ἀποφλοισμένης ὄρυζης ἐν
Ἑσπαιῶνίᾳ τῷ 1891 ἀνῆλθεν εἰς διακόσια περίπου ἑκατομ-
μύρια κοιλὰ. (Κων/λεως) ἐπὶ ἐκτάσεως ὄρυζῶνων 27 ὡς ἔγγι-
στα ἑκατομυρίων στρεμμάτων, ἧτοι ἡ κατὰ στρέμμα μέση ἀ-
πόδοσις ἀνῆλθεν εἰς κοιλὰ 7 1/2. (Bulletin du ministère de
l'agriculture 1892, σελ. 801).

— Θεραπεύονται ταχέως τὰ κεντήματα τῶν
μελεσσῶν καὶ τῶν σφηκῶν δι' ἐπιθέσεως καθαροῦ πανίου
βεβρεγμένου ἐντὸς διαλύσεως ὄξους ἢ ἀμμωνίας.

— Εἰσῆχθησαν εἰς τὴν μεγάλην Ἑβρετανίαν
καρποί.

1886 1887 1888 1889 1890

Ἄξιας λιρῶν στερλινῶν.

Ἀμύγδαλα	238,815	316,903	242,180	412,241	352,154
Λήλα χλωρὰ	857,095	563,919	1,030,160	974,405	786,072
Κορινθιακὴ σταφίς	1,078,622	1,438,320	1,341,606	1,420,708	1,346,810
Ξηρὰ σύκα	211,276	166,961	175,521	253,768	231,969
Ἑσπεριδοειδεῖς καρποί	1,488,341	1,343,667	1,460,921	1,731,635	1,756,852
Σταφίδες διάφοροι	812,988	1,022,402	918,613	910,676	1,006,598
Ἄπῳροι νωπὰ διάφ.	1,290,214	1,166,318	1,387,285	1,147,439	1,806,811
	5,977,351	6,218,490	6,555,686	6,852,872	7,287,566

Ἀλλὰ πλὴν τῶν καρπῶν τούτων εἰσάγονται καὶ ἕτεροι, ὡς
λόγου χάριν κάρυα, ἐξ ὧν εἰσῆχθησαν τῷ 1890 ἀξίας 622,936
λιρῶν στερλινῶν. Ὑπλογίζεται δὲ ἡ ἀξία τῶν εἰσαγομένων
καρπῶν ἐν γένει εἰς 8 1/2 περίπου ἑκατομμύρια λίρας στερλί-
νας. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου λαμβάνουσιν ἡ μὲν Ἰσπανία,
2,700,000 λίρας, ἡ Ἑλλὰς 1,400,000 λίρας, ἡ Γαλλία ἐν
ἑκατομμύριον, ἡ Τουρκία 800,000 λίρας, ἡ Ἰταλία ἡμισυ
ἑκατομμύριον, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἄλλαι χῶραι—αἱ Ἡνωμένοι
Πολιτεῖαι, ἡ Γερμανία, ἡ Ὀλλανδία, τὸ Βέλγιον, τὸ Καναδά,
αἱ Ἰνδία. Τὸ ἐμπόριον τῶν καρπῶν ἐν Ἀγγλίᾳ τελεῖται μετὰ
μεγίστης αὐστηρότητος, ἀπαραίτητος δὲ εἶνε ἡ μετὰ μεγίστης
ἀκριθείας ἐπιγραφὴ (μαρκάρισμα) τοῦ προϊόντος, ὡς πρὸς τὴν
προέλευσιν, τὴν ποιότητα καὶ τὴν ποσότητα.

— Ἡ ἐξαγωγή Γεωργικῶν προϊόντων Ἑσπαιῶ-
νας. Τὰ προϊόντα τῆς Κερκύρας, ὧν μεγάλη ἐξαγωγή γίνε-
ται πάντοτε εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἶνε οἶνος, ἔλαιον καὶ σάπων.
Ἐκ τῶν εἰδῶν τούτων κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἐξή-
χθησαν: Ἐλαίου ἰονικαὶ βαρέλλαι 266,882· οἴνου ἰονικαὶ
βαρέλλαι 324,756· σάπωνος ὀκάδες 4,667,496. Ἡτοι
κατὰ μέσον ὄρον ἐξάγονται κατ' ἔτος: σάπωνος ὀκάδες
1,555,832· οἴνου βαρέλλαι 108,257· ἐλαίου βαρέλλ. 80,006.
Τὸ εὐτυχέστερον ἔτος διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῆς νήσου ὑπῆρξε

τὸ 1891, διότι ἐξήχθησαν : Κατὰ τὸ 1889 ἐλαίου βαρέλ. 93,538· οἴνου βαρέλλαι 100,781· σάπωνος ὀκάδες 1,487,997· κατὰ τὸ 1890 ἐλαίου βαρέλλαι 9,151· οἴνου βαρέλλαι 79,323· σάπωνος ὀκάδες, 1,267,437· κατὰ τὸ 1891 ἐλαίου βαρέλλαι 164,329· οἴνου βαρέλλαι 144,671, σάπωνος ὀκάδες 1,912,062.

— **Σηροτροφία ἐν τῷ νομῷ Προύσης.** Ἐκκολάπτεται κουκουλόσπορος ἐν τῷ νομῷ Προύσης περὶ τὰς 175,000 κυτίων 10 δραμιῶν, ἐξ ὧν αἱ 8,000 προέρχονται ἐκ Γαλλίας τὸ δὲ ὑπόλοιπον παράγεται ἐν τῷ τόπῳ. Ὁ σπόρος οὗτος διατίθεται εἰς τοὺς σηροτρόφους χωρικοὺς ὑπὸ τῶν ἐμπόρων ἢ τῶν σποροπαρασκευαστῶν, οἵτινες λαμβάνουσι 1 1/2 ἕως 3 ὀκάδας κουκουλίων δι' ἕκαστον κυτίον ὅπερ διαθέτουσι. Ὁ σπόρος ἐνὸς κυτίου δίδει κατ' ἀνώτατον ὅρον 30—35 ὀκάδας κουκουλίων. Ἡ τοῦ λήξαντος ἔτους παραγωγή ὑπολογίζεται ὅτι ἀνῆλθεν εἰς ἓν ἑκατομμύριον χιλιόγραμμα χλωρῶν κουκουλίων καὶ ἐπωλήθη κατὰ μέσον ὅρον τὸ μὲν χλωρὸν κουκούλιον πρὸς 15 γράσια τὸ χιλιόγραμμον, τὸ δὲ ξηρὸν πρὸς 40. Τρία περίπου χιλιόγραμματα χλωροῦ κουκουλίου ἰσοδυναμοῦσι πρὸς ἓν χιλιόγραμμον ξηροῦ.

— **Ἐκλήσεις ἐλαίων ἐν Ἑλλάδι**

Ἔτη	Στρέμματα ἐλαιώνων	Παραγωγή	Ἐξαγωγή	Ἰξαγωγή	Κατανάλωσις ἐπιτόπιος
		Ἐλαίου ἑκατόλιτρα = πρὸς 78 ὀκάδας μετρικῆς			
1887	— — —	1,688,618	—50,303	711,922	1,026,959
1888	— — —	2,596,398	—31,917	582,169	2,049,146
1889	— — —	1,338,054	—64,528	614,089	788,493
1890	10,131,510	3,086,419	27,976	420,353	2,093,742
1891	10,314,470	2,739,554	24,902	631,531	2,132,925

— **Ἐκλήσεις καστάνων ἐν Ἑλλάδι**

Ἔτη	Ἐκτάσεις καστανῶνων εἰς στρέμματα	Παραγωγή	Ἐξαγωγή	Ἰξαγωγή	Κατανάλωσις ἐπιτόπιος
		Καστάνων εἰς καντάρια 74 ὀκάδων			
1887	— — —	3,103,612	4,800	116,600	2,994,812
1888	— — —	3,275,017	5,320	123,870	3,156,467
1889	— — —	2,645,629	3,020	102,460	2,546,189
1890	4,098,450	3,026,503	3,210	90,620	2,939,093
1891	4,125,350	2,613,083	4,900	139,610	2,478,373

— **Μέσον πρὸς διατήρησιν τοῦ κρέατος.** Ἡ διὰ τοῦ ἁλατος διατήρησις τοῦ κρέατος (μπαπτρωμάς) εἶνε ἀρχαιοτάτη συνήθεια. Ἄλλ' ἡ μέθοδος αὕτη καθιστᾷ τὸ κρέας σκληρότατον, δύσπεπτον καὶ μεταδίδει αὐτῷ γεῦσιν ἰδιάζουσαν, ἣτις δὲν ἀρέσκει εἰς πάντας. Νεώτατα πειράματα ἀπέδειξαν ὅτι τὸ κρέας δύναται νὰ διατηρηθῇ κάλλιστα καὶ ἐπὶ πολὺ βυθιζόμενον ἐν διαλύσει ὀξικῆς ἀμμωνίας (ἐννέα μερῶν κατὰ μέρος ὕδατος καὶ ἐνὸς μέρους ὀξικῆς ἀμμωνίας). Τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἐπιτυγχάνεται δι' ἀραιᾶς διαλύσεως θεικοῦ νατρίου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὸ νωπὸν κρέας βυθίζεται ἐν μιᾷ τῶν ἀνωτέρω διαλύσεως μεθ' ὃ ἀφίεται νὰ στεγνώσῃ, ὅτε βυθίζεται ἐκ νέου ἐν τῇ διαλύσει καὶ ἐκτίθεται εἰς ἀεριζόμενον μέρος ὅπως ἀποξηρανθῇ. (L'agricoltura e le industrie agrario).

— **Ὄνόματα τῶν 16 ἀνέμων.**

Ἑλληνικά		Κοινὰ		Ἑξά
Βορρᾶς	B	Τραμουντάνα	T	Nord
Μεσοβορρᾶς	MB	Γρέγο-Τραμουντάνα	ΓΤ	NNE
Μέσος	M	Γρέγος	Γ	NE
Μεσαπηλιώτης	MA	Γρέγο-Λεβάντες	ΓΛ	ENE
Ἀπηλιώτης	A	Λεβάντες	Λ	Est
Εὐραπηλιώτης	EA	Σιρόκος-Λεβάντες	ΣΛ	ESE
Εὐρος	E	Σιρόκος	Σ	SE
Εὐρόνοτος	EN	Ὄστρια-Σιρόκος	ΟΣ	SSE
Νότος	N	Ὄστρια	O	Sud
Λιβόνοτος	AN	Ὄστρια-Γαρμπῆς	ΟΓ	SSO
Λίψ	Λ	Γαρμπῆς	ΓΑΡ	SO
Λιβοζέφυρος	ΛΖ	Πουνέντε-Γαρμπῆς	ΠΓ	OSO
Ζέφυρος	Z	Πουνέντες	Π	Ouest
Σκειρονοζέφυρος	ΣΖ	Πουνέντε-Μαίστρος	ΠΜ	ONO
Σκείρων	Σ	Μαίστρος	M	NO
Σκειρονοβορρᾶς	ΣΒ	Μαίστρο-Τραμουντάν	ΜΤ	NNO

Εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τρεῖς μόνον ἀνεμοὶ διατήρησαν τὰ ἀρχαῖα ὀνόματά των κατὰ τι διεφθαρμένα: ὁ Βοριᾶς, ἡ Νοτιά ἢ Νότος καὶ ὁ Λίβας. (Νέα Ἐφημερίς).

— **Γερατώδης χοῖρος.** Ἐν Ἀγγλίᾳ ἠγοράσθη παρά τινος ἀλλαντοποιοῦ ὀνόματι Shier χοῖρος ἡλικίας μόλις 18 μηνῶν ἔχων ἐντούτοις βάρος μὲν 380 χιλιογράμμων, μήκος δὲ 2.70 μ. καὶ περιφέρειαν 1.90 μ.

— **Συνήθης τιμὴ τῶν κυριωτέρων θηρέων.** Ὁ λέων πωλεῖται συνήθως ἀντὶ 2,000 φράγκων, ἡ τίγρις εἰς τὴν αὐτὴν περίπου τιμὴν, ὁ πάνθηρ ἀντὶ 750 φρ., ἡ μέλαινα πάνθηρ ἀντὶ 3,750 φράγκων, ἡ λεοπάρδαλις ἀντὶ 5,000 φρ. ἡ λευκὴ ἄρκτος ἀντὶ 625 φρ. ἡ κοινὴ ἄρκτος 250 φρ. ἡ μέλαινα ἄρκτος 300 φρ., ὁ ρινόκερος 10,000 ἕως 25,000 φρ. Ὁ ἐλέφας τῆς Ἀφρικῆς στοιχίζει 1500 μόνον φράγκα, ἐνῶ ὁ τῶν Ἰνδιῶν πωλεῖται ἀντὶ 4000 ἕως 7500 φρ. Ἡ τιμὴ τῶν πιθήκων ποικίλλει μεγάλως· οἱ μικροὶ πωλοῦνται πρὸς 25 φρ. ἐνῶ ὁ σχιμπατζῆς ἢ ὁ ὀραγγουτάγγος πληρῶνεται μέχρι 2500 φράγκων.

— **Σταφίδες τῆς Χιλῆς.** Ἐν Χιλῇ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς ἀπὸ τοῦ 1840 ἀποξηραίνονται εἶδος σταφυλῶν ἀρκετὰ γνωστῶν ἀπὸ τινος εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας. Ἐνεκα τοῦ θερμοτάτου καὶ ξηροτάτου κλίματος τῶν διαμερισμάτων Atacamo καὶ Coquimbo, ἐνθα καλλιεργοῦνται αἱ σταφυλαὶ αὗται, ἡ ἀποξήρανσις αὐτῶν γίνεται ὑπὸ σκιᾶν κρεμωμένων τῶν σταφυλῶν ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν κλάδων φυτῶν τινῶν. Ἡ κατὰ στρέμμα ἀπόδοσις νωπῶν σταφυλῶν ὑπολογίζεται εἰς 1500 περίπου ὀκάδας, ἐξ ὧν μόνον τὸ ἡμισυ σχεδὸν χρησιμοποιεῖται πρὸς ἀποξήρανσιν, ὥστε ἡ καθαρὰ κατὰ στρέμμα ἀπόδοσις ξηρᾶς σταφίδος χιλιανῆς ἀνέρχεται εἰς 250 περίπου ὀκάδας. Ἡδὴ τὸ ὀλικὸν ποσὸν τῆς ἐτησίως παραγωγῆς ξηρᾶς σταφίδος ἐν Χιλῇ ὑπολογίζεται εἰς 800,000 ὀκάδας, ἐντούτοις προβλέπεται ὅτι ταχέως θὰ διπλασιασθῇ ἡ παραγωγὴ ἔνεκα τῆς διαρκοῦς ἀυξήσεως τῆς καλλιεργείας τῆς ἰδιαιτέρας ταύτης ἀμπέλου, ἧς ἡ ξηρὰ σταφίς ἔχει χρῶμα πρασινωπὸν, ἐπιδερμίδα λεπτοτάτην καὶ ἄρωμα ἐκλεκτὸν. Ἡ σταφίς αὕτη χρησιμεύει μόνον ὡς ἐκλεκτὸς ξηρὸς καρπὸς τῆς τραπέζης καὶ πωλεῖται συνήθως πρὸς 20—40

τάλληρα κατὰ 100, χιλιογράμμα, ἀναλόγως τῆς ποιότητος αὐτῆς.

— **Τὰ φυτὰ τῆς μεγάλης καλλιεργείας.** Ἐλάβομεν τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐσχάτως δημοσιευθὲν περισπούδαστον ἔργον τῶν γνωστῶν ἐν Παρισίοις σπερματεμπόρων Vilmorin—Andrieux et Cie (Les plantes de grande culture. Par Vilmorin—Andrieux et Cie, Paris, 4, Quai de la Mégisserie). Τὸ ἔργον τοῦτο σύγκειται ἐκ 211 σελίδων εἰς 8ον, περιγράφονται δὲ καὶ εἰκονίζονται ἐν αὐτῷ μετὰ τῆς διακρινούσης τοὺς κυρίους Vilmorin—Andrieux et Cie εἰδικότητος καὶ ἐπιμελείας αἱ κυριώτεραι ποικιλίαι τῶν καλλιεργουμένων δημητριακῶν, κτηνοτροφικῶν, βιομηχανικῶν, καὶ οἰκονομικῶν φυτῶν.

— **Ἐπαρήγαγεν ἡ Ἑρῴα καπνά.**

Τῷ 1890	ἐπὶ στρεμμάτων	48,570	χιλγρ.	65,404,075
» 1891	»	50,229	»	53,916,359
» 1892	»	59,394	»	72,040,616

— **Ἐμπόριον κίτρων ἐν Νέα Ἑρῴκῃ.** Κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ ἐν Νέα Ἑρῴκῃ ἡμετέρου Γενικοῦ Προξένου διαβιβάσεισας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν πληροφορίας τὰ κίτρα ἀποστέλλονται ἐκεῖ κεκομμένα εἰς τεμάχια σακχαρωμένα (ξηρὰ) κυρίως ἐξ Ἰταλίας, ἐντὸς δὲ κιθωτίων. Κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον ἐτιμῶντο 11—15 ἑκατοστὰ τοῦ ἀμερικανικοῦ καλλήρου (*) κατὰ λίτραν (**). Ὁ ἐπὶ τῶν κίτρων δασμὸς εἶνε 35 ⁰/₁₀ ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ τιμολογίου, δεόντως ἐπικεκυρωμένου ὑπὸ Ἀμερικανικοῦ προξενείου. Ὁ μέσος ὄρος τῶν δαπανῶν, ναύλου, τελωνείου, προμηθείας, μεσιτικῶν κτλ. ἀναβαίνει εἰς 4 ¹/₂ ἑκατοστὰ τοῦ ταλλήρου κατὰ λίτραν.

(*) Τὸ ἀμερικανικὸν τάλληρον ἰσοδυναμεῖ πρὸς 7 ¹/₂ περίπου δραχμάς, ἐπομένως τὸ ἑκατοστὸν αὐτοῦ πρὸς 7 ¹/₂ λεπτά.

(**) Ἡ λίτρα ἰσοδυναμεῖ πρὸς 142 δράμια.

— **Ἡ φυλλοξήρα ἐν Σαρδηνίᾳ καὶ Σικελίᾳ.**
Κατὰ τὸν Economista τῆς Φλωρεντίας ἡ παραγωγή τῶν αἰ-
νων τῆς Σικελίας καὶ Σαρδηνίας τῷ 1892 ἠλαττώθη σπου-
δαίως ἕνεκα τῶν ὑπὸ τῆς φυλλοξήρας προξενηθεισῶν κατα-
στροφῶν.

— **Ἡ σύνθεσις τοῦ γάλακτος τῆς ὄνου, ὁμοιάζει**
πολύ πρὸς τὴν τοῦ γάλακτος τῆς γυναικός, ὡς ἐκ τοῦ κατω-
τέρω πίνακος φαίνεται.

	γάλα γυναικός	ὄνου	ἀγελάδος
Πυκνότης	1033,5	1032	1033,5
Ὑδωρ	900,1	914	910,8
Ἐκχύλισμα	133,4	181,1	123,33
Τυρίνη	10,52	12,3	28,12
Βούτυρον	43,43	30,1	34,
Σάκχαρον	76,14	69,5	52,16
Ἄλατα	2,14	4,5	6

Τὸ γάλα τῆς ὄνου εἶνε ἕλαφρόν καὶ εὐκολοχώνευτον, ἀφομοιοῦ-
ται δ' εὐχερῶς ὑπὸ τῶν προώρως γεννωμένων βρεφῶν· δέον νὰ
δίδεται εἰς τὰ βρέφη καὶ τοὺς πάσχοντας εὐθὺς μετὰ τὴν ἀμει-
ξιν, διότι ἀλλοιοῦται καὶ διαφθείρεται μετὰ καταπληκτικῆς
ταχύτητος. Ἡ ὄνος δύναται νὰ φέρη μέχρι 300 δραμίων γά-
λακτος καθ' ἑκάστην. Τιμᾶται δὲ συνήθως τὸ γάλα τοῦτο ἀ-
μελγόμενον πρὸ τοῦ πίνοντος αὐτό περί τὰς 2—4 δραχμάς κατ'
ὄκᾶν.

— **Ἡ πρακτικὴ μετεωρολογία ἢ «ὁδηγία πρὸς χρῆ-
σιν τῶν ἐν Ἑλλάδι μετεωρολογικῶν σταθμῶν»** ὑπὸ Δ. Αἰγι-
νήτου διευθυντοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν. Τὸ ἀξιόλογον
τοῦτο ἔργον, συγκείμενον ἐξ 195 σελίδων εἰς μέγα 8ον, πε-
ριέχει χρησιμοτάτας ὁδηγίας διὰ τοὺς διευθύνοντας τοὺς ἐν
Ἑλλάδι μετεωρολογικοὺς σταθμούς. Ὁ κ. Αἰγινήτης εἶνε ἀ-
ξιος πολλῶν ἐπαίνων διὰ τὴν ἐκπόνησιν τοῦ ὑπὸ πολλὰς ἐπό-
ψεις χρησιμοτάτου τούτου συγγράμματος.

— **Ἡ ὕψων μετανάστευσις.** Εἰς τὴν μεσημβρινοδυτι-
κὴν Ῥωσίαν παρατηρήθη τὸ ἐξῆς λίαν περιεργὸν φαινόμενον·

οἱ μῦς ὄχι μόνον τῶν ἀγρῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν πόλεων καὶ τῶν
χωρίων ἐξηφανίσθησαν. Κατὰ τὴν προπαραελθοῦσαν ἀνοιξιν εἰς
τὸ διαμέρισμα τοῦτο τῆς Ῥωσίας ὑπῆρχε τάσάυτη πληθὺς
μῦν ὥστε οἱ κάτοικοι μὴ δυνάμενοι νὰ προφυλαχθῶσιν, ἀπώ-
λεσαν μέγα μέρος τῶν ἐσοδειῶν αὐτῶν. Ἐντούτοις κατὰ τὴν
τελευταίαν ἀνοιξιν οἱ μῦς ἐγκατέλειψαν τὴν χώραν, μόνον δὲ
αἱ πολυπληθεῖς ἐναπολειφθεῖσαι ὄπαι εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ τοὺς κή-
πους ἐμαρτύρουν τὴν διόδόν των (mais au printemps suivant,
ces rongeurs avaient déserté la contrée. Les nombreux
trous pratiqués par eux dans les champs et les jardins
témoignaient de leur passage—Revue des sciences na-
turelles appliquées, 1893 σελ. 97).

— **Ἡ ἀραχίς ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Ἡολιτεῖαις**
εἶνε κοινοτάτη· φρουσομένη τρώγεται ὡς παρ' ἡμῖν οἱ πεφρυγμέ-
νοι ἐρέβινθοι—τὰ στραγάλια—Ἐπιχειρηματίας ἀμερικανὸς ἐ-
ζήτησε καὶ ἔλαβε τὸ μονοπώλιον τοῦ ἐμπορίου τῶν πεφρυγμένων
ἀραχίδων (roa-nuts) ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Σικάγου
ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ διαθέτῃ ὑπὲρ τῆς ἐκθέσεως 70 % ἐκ τῶν
καθαρῶν κερδῶν του. Ὑπολογίζεται ὅτι ἡ Ἐκθεσις θὰ εἰσ-
πράξῃ ἐκ τοῦ δικαιώματος τούτου περί τὰς 700,000 ταλ-
λῆρων.

— **Ἡ εἰσῆγαγεν ἡ Γαλλία οἴνουσ** κατὰ τοὺς 11 πρῶ-
τους μῆνας τοῦ 1882.

Ἐξ Ἰσπανίας	ἐκατόλλιτρα	4,893,089
» Ἰταλίας	»	171,549
» Πορτογαλλίας	»	47,468
» Ἀλγερίας	»	2,552,559
» Τύνιδος	»	41,941
» ἄλλων χωρῶν (Ἑλλάδος, Τουρκίας κλπ.)		444,834

Ἐν ὄλῳ τῷ 1892 εἰσῆγαγεν	ἐκατόλλιτρα	8,151,440
Ἐνῶ τῷ 1891	»	10,486,574
Τῷ δὲ 1890	»	9,260,077

— **Ἡ τῶν ἐν γάστραις φυτῶν μεταφύτευσις**

είνε δυσκολωτότη τέχνη μανθανομένη μόνον διὰ τῆς μεγάλης ἀσκήσεως. Ἡ μεταφύτευσις αὕτη ποικίλλει ἀναλόγως τοῦ φυτοῦ καὶ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς φυσικῆς καταστάσεως τοῦ χώματος. Πρωτίστως δεόν νὰ προσέχωμεν νὰ θέτωμεν τὸ φυτόν εἰς τὸ κέντρον τῆς γάστρας καὶ νὰ μὴ ἀφινώμεν κενὰ ὑπὸ τὰς ρίζας. (France agricole).

— **Λόγοι τῆς μειώσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γαλλίας** κατὰ τὸν Lavasséur, καθηγητὴν ἐν τῷ Collège de France, πρὸς τοὺς ἄλλοις εἶνε καὶ ἡ νοθεία τῶν ποτῶν, ἥτις κατ' ἐκάστην γίνεται ἰσοδυναμῶσα, ἢ πρὸς ἄλλοις τῶν γεννημάτων χρήσις σιδηρῶν κυλινδρῶν, δι' ὧν ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῶν κόκκων τὸ φύτρον (τὸ ἔμβρυον), ὅπερ περιέχει 40 % ἄζωτου καὶ τέλος ἢ κατάχρησις τοῦ καπνοῦ, ὅστις ἐκνευρίζει καὶ ἀφαιρεῖ πᾶσαν ζωτικότητα.

— **Καμπανίτης οἴνος ἐν Ἑρωσία.** Ἐν Ὁδησσῷ τῷ 1890 ἰδρύθη ἑταιρία πρὸς κατασκευὴν καμπανίτου οἴνου, ἥτις τῷ 1891 παρεσκεύασε 250,000 φιάλας καμπανίτου οἴνου ὃν ἐπωνόμασεν «Excelsior» καὶ ὅστις ἔχει ἀξίαν 500,000 ρουβλίων. Πρὸς παρασκευὴν τοῦ οἴνου τούτου ἐχρησιμοποίησε 34,000 βέδρα (τὸ βέδρον ἰσοδυναμεῖ πρὸς δέκα περίπου ὀκάδας). Τὰ καθαρὰ κέρδη τῆς ἑταιρίας ἀνῆλθον εἰς 50,000 ρούβλια.

— **Διατήρησις κεντραδίων.** Ἡ ἐγκέντρισις γίνεται ἐνωρὶς τὴν ἀνοιξιν, εὐθὺς ὡς ἀρχίσῃ ἡ κίνησις τῶν χυμῶνικῶν πρὸς ἐγκέντρισιν ὑποκειμένων. Ἀλλὰ τὰ κεντράδια δεόν νὰ ἐκλέγωνται καὶ φυλάσσωνται πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐγκεντρίσεως, ὅτε ἀκόμη οἱ χυμοὶ τῶν φυτῶν εἶνε ἐντελῶς στάσιμοι καὶ οὐδεμίαν ἐνδειξίαν τῆς κινήσεως αὐτῶν παρατηρεῖται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς. Φυλάσσονται δὲ ταῦτα τρυφερὰ μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἐγκεντρίσεως ἀνεστραμμένα (δηλαδὴ μὲ τὴν κορυφὴν τῶν βλέπουσαν πρὸς τὰ κάτω) εἰς σκοτεινὸν ὑπόγειον, ὅτε καλύπτονται μὲ μωσχευμένον βάκος, ἢ παραχωνόμενα εἰς τὸ ἔδαφος.

— **Ἡ ἐσοδεία τῶν ἐσπεριδοειδῶν τῆς Ἰτα-**

λίας ἀνῆλθε τῷ 1891—92 εἰς 3,163,351,000 καρπούς τῷ δὲ 1892—93 εἰς 3,249,489,000 καρπούς.

— **Σηροτροφία Ἑρωσίας.** Ὁ νομὸς οὗτος πρὸ τῆς ἐνσκήψεως τῆς ἀσθενείας τῶν μεταξοσκωλήκων (1854—1860) ἐπλήρωσε φόρον δεκάτης λίρας τουρκικῆς 110,000 (φρ. 2,530,000), ὅστις ἀντιπροσωπεύει γενικὴν παραγωγὴν 1,100,000 λιρῶν τουρκικῶν (φρ. 25,300,000). ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὁμῶς ταύτης ἡ παραγωγὴ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἠλαττοῦτο, ὥστε τῷ 1881 ὁ εἰσπραχθεὶς φόρος δὲν ὑπερέβη τὰς 14,205 λίρας (φρ. 326,700), ἥτοι ἡ γενικὴ παραγωγὴ ἦτο ἀξίας 142,000 λιρῶν (φρ. 3,267,150). Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1882 ἡ παραγωγὴ ἔβαινε ἀξάνουσα χάρις εἰς τὴν χρῆσιν μικροσκοπημένου σπόρου, ὃν ἤρχισαν παρασκευάζοντες οἱ σηροτρόφοι οὕτω ἢ τῷ 1891 εἰσπραχθεῖσα δεκάτη ἀνῆλθεν εἰς 24,000 λίρας (φρ. 552,000), αἵτινες ἀντιπροσωπεύουσιν ὀλικὴν παραγωγὴν 240,000 λιρῶν (φρ. 5,520,000).

— **Ἡ βοιχηρία ἀντιφυλλοξηρικῶν.** Ἡ Asso-ciation rural del Uruguay (1892 σελ. 569) ἀναφέρει ὅτι ἀπὸ τοῦ 1878 ὁ κ. Granguard παρατήρησεν ὅτι ἡ βοιχηρία φυτευομένη μεταξὺ φυλλοξηρικῶν ἀμπέλων ἀπαλλάσσει αὐτὰς τοῦ φθοροποιοῦ ἐντόμου· αἱ ἀμπέλοι ταχέως ἀναλαμβάνουσι τὴν προτέραν αὐτῶν εὐρωστίαν καὶ παραγωγικότητα. Τὴν παρατήρησιν ταύτην ἀναγράφομεν οὐδεμίαν ἀποδίδοντες εἰς αὐτὴν σημασίαν μέχρι νεωτέρων πληροφοριῶν, διότι καὶ ἄλλοτε ἐλέχθησαν παρόμοια περὶ τοῦ ἀραβοσίτου, τοῦ ἐριθροδά-νου, τοῦ ὀριγάνου καὶ ἄλλων φυτῶν, ἅτινα ὁμῶς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθησαν ἀνακριβῆ (ἴδε α' Ἑλλήν. Γεωργίαν 1887 σελ. 474, 1888 σελ. 238 καὶ 1890 σελ. 594.)

— **Διατήρησις μωσχευμάτων.** Πλεῖστα φυτὰ πολλαπλασιάζονται διὰ μωσχευμάτων. Εἰς τὰς χώρας ἐνθα δὲν συμβαίνουσι παγετοὶ δυνάμεθα νὰ φυτεύσωμεν αὐτὰ ἐνωρὶς, ἥτοι ἀπὸ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ἢ Ἰανουαρίου. Ἐκεῖ ὁμῶς ἐνθα κατὰ τοὺς μῆνας τούτους συνήθως ἐπέρχεται ψυχρὸς δριμύ εἶνε προτιμότερον νὰ ἐτοιμάζωνται μὲν τὰ μωσχεύματα πρὸ τῆς ἐ-

νάρξεως τοῦ δριμέος φύχου (καὶ ἰδίως μοσχεύματα φυτῶν, ὧν οἱ κλάδοι προσβάλλονται ὑπὸ τοιοῦτου φύχου), ἀλλὰ νὰ φυτεύωνται μετὰ τὴν πάροδον τοῦ φύχου, ἤτοι κατὰ Φεβρουάριον ἢ ἀρχὰς Μαρτίου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ μοσχεύματα δεόν νὰ θάπτονται ἐντὸς λάκκου βάθους 40 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, τιθέμενα ὄρθια, μὲ τὴν βᾶσιν αὐτῶν πρὸς τὰ κάτω καὶ τὸ ἄκρον πρὸς τὰ ἄνω, κατὰ δέματα δὲ ἐξ ἑκατὸν μέχρι διακοσίων μοσχευμάτων. Οὕτω τοποθετούμενα ἐντὸς τοῦ λάκκου καλύπτονται διὰ χώματος καὶ ποτίζονται ἀφθόνως ἵνα κατακαθίσῃ τὸ χῶμα καὶ πληρωθῶσι τὰ μεταξὺ αὐτῶν κενά.

— **Ἀνώτατος ὄρος τοῦ βίου ζώων τευνῶν.** Ὁ ἵππος καὶ ὁ ὄνος δύνανται νὰ ζήσωσι 35 ἔτη, ὁ βοῦς 25, ὁ χοῖρος 18, ἡ αἶξ καὶ τὸ πρόβατον 15, ὁ κύων 22, ἡ γαλῆ 16, ὁ χῆν 20, ὁ κόνικλος 9, ὁ λαγὸς 8, ἡ μελεαγρίς 12, ἡ ἀλώπηξ 14, ἡ ἄρκτος 21, ἡ δὲ φάλαινα 1000 ἔτη.

— **Κατάλευκος κόραξ** διατηρεῖται εἰς τὸν κῆπον τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κοβούργου. Φέρει ῥάμφος καὶ ὄνυχας κίτρινους, εἶνε δὲ ἀδελφὸς ἑτέρου λευκοῦ κόρακος ἐκκολαφθέντος ταῦτοχρόνως.

— **Ἡ καμμέγιστον ὄρνιθοτροφεῖον** ὑπάρχει ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Ὀρεγόνης τῆς βορείου Ἀμερικῆς. Ὑπολογίζουσιν ὅτι τὸ ὄρνιθοτροφεῖον τοῦτο ἀριθμεῖ 90 000 ὄρνιθας, 20,000 ἰνδιάνους, 5,000 χῆνας, 10,000 νήσας καὶ ἀναριθμήτους περιστέρους.

— **Κατὰ τῶν ἀρουραίων ἀντὶ τοῦ ἀρσενικοῦ** τοῦ ἐμπορίου, χάριν οἰκονομίας, δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ἀρσενικῶδες ὄξύ, τὸ παραγόμενον εἰς τὰ μεταλλουργεῖα Λαυρίου καὶ τὸ ὁποῖον πωλεῖται ὑπὸ τῆς ἐταιρίας ταύτης ἀντὶ 100 φράγκων χρυσῶν κατὰ τόννον (τῶν 780 ὀκάδων), ἤτοι πρὸς 20 περίπου λεπτά κατ' ὄκλαν. Τὸ δηλητήριον τοῦτο εὑρίσκεται ἐν καταστάσει ἀρκετὰ λεπτῆς κόψεως.

— **Ἐξήχθησαν οἶνοι εἰς Γαλλίαν καθ' ὄλον τὸ 1892** ἀξίας 99 ἑκατομμυρίων φράγκων.

— **Τὰ εἰσαγωγικὰ τέλη τῶν οἴνων ἐν Ἀγγλίᾳ**

εἶνε δι' οἶνους ἐν φιάλαις ἢ βυτίοις περιέχοντας οἰνόπνευμα 17,2 % φράγκα χρυσᾶ 17 1/2 κατὰ ἑκατόλιτρον, διὰ τοὺς περιέχοντας οἰνόπνευμα 17,2—24,1 % φράγκα χρυσᾶ 68 1/2 κατὰ ἑκατόλιτρον, φράγκα δὲ χρυσᾶ 6,88 δι' ἕκαστον ἐπὶ πλέον τῶν 24,1 % βαθμῶν οἰνοπνεύματος.

— **Περὶ περιστέρων καὶ ἱέρακος ταχυδρομικοῦ.** Συνταγματάρχης Ρῶσος, ὁ Smoiloff ἐπέτυχε νὰ ἀκλήσῃ ἱέρακος διὰ ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν. Τὰ πτηνὰ ταῦτα παραβαλλόμενα πρὸς τὰς περιστέρας παρουσιάζουσι πλεῖστα πλεονεκτήματα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. Ἡ περιστέρα δύναται νὰ διανύσῃ εὐκόλως ἀπόστασιν 400 χιλιομέτρων μετὰ ταχύτητος 32—40 χιλιάδων μέτρων καθ' ὥραν. Ἡ παρατηρηθεῖσα ἀνωτέρα ταχύτης τῆς περιστέρας εἶνε 60 χιλιάδες μέτρων καθ' ὥραν καὶ ἐπὶ 15 ὥρας· ἀλλ' ἡ ταχύτης αὕτη παρὰ τῇ περιστέρᾳ σπανίως ἀπαντᾶται, ἐνῶ εἶνε ἡ μέση ταχύτης τοῦ ἱέρακος ὡς καὶ πάντων τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. Διὰ μηχανῶν μικροσκοπικῆς φωτογραφίσεως, ἐπὶ λεπτοτάτου φύλλου ζυγίζοντος μόλις ἡμισυ γραμμαρίον, συγκεντροῦσι μέχρι 500.000 εἰδήσεων. Τὸ φύλλον τοῦτο θέτουσιν ἐντὸς σωληνίσκου ὃν προσδέουσι κάτωθεν τῆς οὐρᾶς τῆς ταχυδρομικῆς περιστέρας. Τὸ μέσον τοῦτο τῆς ἀλληλογραφίας δύναται νὰ διεξαχθῇ καὶ διὰ τῶν ἱεράκων. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ περιστέρα δύναται νὰ φέρῃ καὶ μεγαλύτερον τοῦ ἀνωτέρω βάρους, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀνώτερον τῶν 1600 γραμμαρίων (500 δραμίων περίπου). Κατὰ τὰς δοκιμὰς τοῦ συνταγματάρχου Smoiloff ὁ ἱέραξ δύναται νὰ φέρῃ βᾶρος 1640 γραμμαρίων (512 δραμίων) δίχως νὰ ἐπιβραδύνῃ ποσῶς τὴν πτήσιν αὐτοῦ. Ὡστε ὁ ἱέραξ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν εἶνε ἀνώτερος τῆς περιστέρας ὡς ταχυδρομικὸν πτηνόν, διότι πλὴν τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων πλεονεκτημάτων, κατὰ τὴν πτήσιν του ἀπαντᾷ ὀλιγωτέρους κινδύνους σπανίως καταβαλλόμενος ὑπὸ ἄλλων ἀρπακτικῶν πτηνῶν ἰσχυρατέρων αὐτοῦ, καὶ ἀντέχει πλείοτερον εἰς τὰς τυχαίας ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς. Προκειμένου περὶ χρησιμοποίησεως πτηνῶν ὡς ταχυδρόμων δεόν ν' ἀναφέρωμεν ὅτι

τό μέσον τοῦτο τῆς συνεννοήσεως ἦτο γνωστόν καί παρὰ τοῖς ἀρχαίοις : ὁ Αἰλιανὸς ἀναφέρει ὅτι ὁ Μάρης, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου εἶχε κορώνην ἀθρέμμα πᾶνυ ἡμέρον» ἥτις ἐκόμιζε τὰς ἐπιστολάς, οὕσα «ἀγγέλων ὠκίστη» (περὶ ζώων 6, 7). Οἱ Βυζαντινοὶ ἀνέτρεφον τοὺς ἱεράκας καὶ τοὺς ἤσκουν ὡς κυνηγετικά ὄρνεα, πολλαὶ δὲ πραγματεῖαι ἀφορῶσαι τὴν ἀνατροφὴν καὶ ἄσκησιν τῶν πτηνῶν τούτων σώζονται (ἱερακοσόφια, ὄρνεοσόφια), ὡς ἡ τοῦ Δημητρίου τοῦ Κωνσταντινουπολίτου.

— **Εἰσαγωγικὰ τέλη οἴνων ἐν Γαλλίᾳ.** Μεχρι τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1892 οἱ οἶνοι τῶν χωρῶν μεθ' ἧς ἡ Γαλλία εἶχε συμβάσεις, εἰσαγόμενοι εἰς τὴν χώραν ταύτην ἐπλήρωνον τέλος ἐκ φρ. δύο μόνον ἐφ' ὅσον περιεῖχον οἰνόπνευμα οὐχὶ πλειότερον τῶν 15⁰/₀, ἀπὸ τῆς δὲ ἐποχῆς ταύτης πληρῶνουν εἰσαγωγικόν τέλος:

οἱ ἔχοντες	οἰνόπνευμα	10	βαθμῶν	φρ. χρ.	7,—
»	»	11	»	»	8,56
»	»	12	»	»	10,12
»	»	13	»	»	11,68
»	»	14	»	»	13,25
»	»	15	»	»	14,81

Οἱ οἶνοι δὲ τῶν χωρῶν τῶν μὴ ἔχουσῶν μετὰ τῆς Γαλλίας ἐμπορικὰς συμβάσεις εἰσαγόμενοι εἰς τὴν χώραν ταύτην ὑπόκεινται εἰς καταβολὴν τοῦ ἐξῆς δασμοῦ:

οἱ ἔχοντες	οἰνόπνευμα	10	βαθμῶν	φρ. χρ.	12,—
»	»	11	»	»	13,56
»	»	12	»	»	15,12
»	»	13	»	»	16,68
»	»	14	»	»	18,25
»	»	15	»	»	19,81

— **Μακρόθεα δένδρα.** Ὑπάρχουσι δένδρα, ἅτινα μετρῶσι τὸν βίον μὲ τοὺς αἰῶνας. Κατὰ τὰς γνωστὰς ὁμῶς πληροφορίας, ὀλίγα ὑπάρχουσιν ἐν Εὐρώπῃ δένδρα, ἅτινα ὑπερέβησαν τὴν λιβαν ἄλλως τε σεβαστὴν ἡλικίαν 800 ἐτῶν. Κατὰ τὰς πληροφορίας ἅς ἐσχάτως ἐπιμελῶς συνέλεξεν ἡ

Γερμανικὴ Δασνομικὴ ὑπηρεσία ἡ πεύκη ζῆ κατὰ μέγιστον ὄρον 500—700 ἔτη, ἡ ἀργυρόχρους ἐλάτη 425, καὶ ἡ φηγὸς 245. Ἡ λεύκη δὲν ὑπερβαίνει τὰ 210, ἡ δὲ πετελέα φθάνει μόνον εἰς τὰ 130. Ἐν Ἀρκαδίᾳ παρὰ τὸν Λάδωνα ὑπάρχει μέγιστος Πλάτανος, περὶ οὗ λέγεται ὅτι εἶνε αὐτὸς ἐκείνος, ὃν ἀναφέρει ὁ Πausanias κατὰ τὸν Βον μ.Χ. αἰῶνα. Εἰς τὰ περὶχωρα τῆς Παβίας ἐν Ἰταλίᾳ φύεται Κυπάρισσος, ἣν ἡ παράδοσις θεωρεῖ σύγχρονον τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος. Κατ' ἄλλην δὲ τινα παράδοσιν ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου τούτου Φραγκῆσκος ὁ Α' βασιλεὺς τῶν Γάλλων, μετὰ τὴν ἥτταν τῆς Παβίας, βλέπων «ὅτι τὸ πᾶν ἀπωλέσθη πλὴν τῆς τιμῆς» ἐπεχείρησε νὰ θραύσῃ τὸ ξίφος του. Εἰς τὴν Κομητείαν τοῦ Kent, ἐν Ἀγγλίᾳ, ὑπῆρχε μέχρι ἐσχάτων Πτελέα παμμεγέθης, ὑπὸ τὴν ὁποίαν κατ' ἔτος ἐγένετο πανήγυρις τῶν χωρικῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἥδη Ἐρρίκου τοῦ Ε' κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα. Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ Κομητείαν ὑπάρχει Τάξος, οὗ τὴν ἡλικίαν ὑπελόγησεν ὁ βοτανικὸς Δὲ Κανδὸλ εἰς 3,000 ἔτη. Τὸ Χιλδενχάϊμ, ἐν Ἀννοβέρῳ, κατέχει τὴν γηραιότεραν ἀγρίαν ῥοδὴν τοῦ κόσμου. Ἰστορεῖται ὅτι ἐφυτεύθη δι' αὐτῶν τῶν χειρῶν τοῦ Μεγάλου Καρόλου, ἥτοι πρὸ 1,100 περίπου ἐτῶν, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ὑποδοχῆς τῆς πρεσβείας τοῦ Καλίφου τῶν χιλιῶν καὶ μιᾶς νυκτῶν. Κατὰ τὸ 818 Λουδοβίκος ὁ ἀγαθός, υἱὸς τοῦ Μεγάλου Καρόλου, κατεσκεύασεν ἐπὶ τῶν ριζῶν αὐτῆς ἐκκλησίδιον, ὃπερ βραδύτερον ἐκαλύφθη ὑπὸ τοῦ φυλλώματος τῆς ῥοδῆς. Ἡδὴ ὁ κορμὸς αὐτῆς ἔχει διάμετρον 0,06 μ. τὸ δὲ φύλλωμά της καλύπτει ἐπιφάνειαν 11 τετρ. μέτρων, παράγει δὲ κατ' ἔτος μεγάλην ποσότητα ἀνθέων. Ἐκτὸς τῶν περιφῆμων φιλυρῶν τοῦ Μαράτ, ἐν Ἑλβετίᾳ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα δένδρα ἐσχατόγηρα ἀναφέρονται. Εἰς τὸ Κέλ, ἐν Λιμβούργῳ, ὑπάρχει φιλύρα, ἧς ὁ κορμὸς ἔχει 6 μετρ. διάμετρον. Λέγεται ὅτι ἐφυτεύθη ὑπὸ Ῥωμαίων στρατιωτῶν. Ἡ θύελλα καὶ τὸ πῦρ ἐπέδραμον ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸ δένδρον ἔμεινεν ἀκλόνητον ἀψηφοῦν τὴν μανίαν τῶν στοιχείων. Σήμερον εἶνε εὐρωστότατον ἔτι καὶ ἀπλώνει τὴν σκιάν του ἐπὶ εὐρυτάτης ἐκτάσεως,

ὡς τὰ μυθολογικὰ δένδρα τῶν παραμυθιῶν, ὑφ' ἃ ἐκρύπτοντο ὀλόκληροι στρατοί. Ἐν Ἀμερικῇ ὑπῆρχε πρὸ μικροῦ ἔτι Οὐασιγκτωνεῖα γιγάντιος ὕψους 118 μετρ. ὁ κορμὸς αὐτῆς εἶχε διάμετρον 10 μέτρων. Ἐπεσεν ὑπὸ τὸν πέλεκυν μετὰ 3,000 ἑτῶν ζωῆν. Πολλὰ ἄλλα δένδρα γηραιὰ ὑπάρχουσιν ἐν Ἀμερικῇ. Ἄλλ' ὁ πρῶτανις πάντων ἦτο ἡ Δρὺς τῶν Woodbridge, παρὰ τὴν Βοστώνην, ἣτις ἀπεκόπη πρὸ τινος μόλις. Κατὰ τὸν καθηγητὴν Ἀβωτ τῆς Νέας Ὑόρκης ἡ Δρὺς αὕτη ἔζησε πλέον τῶν 20 αἰώνων. Κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον, τὸ στράτευμα τοῦ στρατηγοῦ Λαφαγιέτ βαδίζον πρὸς τὴν Βοστώνην, ἀνεπαύθη ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ πατριάρχου τούτου τῶν Δρυῶν. Ἀλλὰ καίτοι πεσὼν ἤδη ὑπὸ τὸν πέλεκυν θὰ ζήσῃ ἔτι υἱὸς· τὰ μέλη μεγάλου τινος Συλλόγου ἠγόρασαν τὰ ξύλα του, ὅπως κατασκευάσωσιν ἐξ αὐτῶν τιμητικὰ ἰδῶλια. (Ἐκ τῆς Revue des sciences naturelles appliquées) Γ. Κ.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ

— Τιμαὲ ἄλλοθαπῶν οἴνων ἐν Σέττη τῇ 22 Φεβρουαρίου.

Ἀλικάντης ἐκλεκτός	14	βαθμῶν φρ.	30—34	τὸ ἑκατλ.	
Ἀλικάντης διύτερος	13—14	»	»	30—33	»
Πρισράτον	13—14	»	»	32—36	»
Καταλωνίας	11—12	»	»	25—28	»
